

DEBRECZEN

XIX. évfolyam 46 sz.

KELETMAGYARORSZÁGI NAPLÓ

Ara: 12 fillér

Száz ipari cikk hatósági árát megállapították

A Papen elleni meghiusult merényletnek nem lesznek politikai következményei

állapítják meg a berlini Wilhelmstrassen

Két angolt és egy degaulleistát letartóztattak Ankarában

Rangoon kiürítése gyors tempóban folyik - Ellenséges repülőgépek jelentek meg az amerikai nyugati partoknál, jelentik Washingtonból, légiriadó volt Los-Angelesben

Cripps az angol demokratikus gépezet felülvizsgálásáról beszélt

Magyar csapatok a szovjet támadások visszaverésében

A tegnapi hadikronikában kiemelő az, hogy a szovjet elleni front déli szakaszán az elmarító harcokban magyar csapatok is részt vesznek. A tegnapi német sajtójelentés megemlíti a magyar csapatok sikeres harcáról és azt közli, hogy a kele-i arcvona déli szakaszán német, magyar és román csapatok visszaverték a szovjet támadásait.

Az ANKARAI MERÉNYLET

Papen ankarai német nagykövet ellen tegnap a török városban bombamerénylet követtek el, mely szerencsére sikertelen maradt. A megzöbbedt eseményről lapunk más helyen közlünk részletes tudósítást, itt az eset külpolitikai vonatkozásait szeretnénk.

Mint Berlinből jelentik, a Papen német nagykövet ellen kedden megkísérelt bombamerénylet német politikai körök véleménye szerint kísérlet volt arra, hogy meghiusítsák Papenek a török-szovjet kérdéssel kapcsolatos törekvéseit. A legutóbbi napok jelenségei és a Szovjetunióból jövő megnyilatkozások világosan mutatják, hogy Oroszországban milyen nyugtalanságot keltenek azok a közlések, amelyekkel Papen és az ankarai japán nagykövet közösen tették a török kormánynál a Szovjetunió és Anglia együttes terveiről. A GPU és a Secret Service kétségbeesett kísérletének minősíthető az a merénylet, amellyel Papen törekvéseit keresztül akarták húzni.

Német politikai körökben megelégedéssel fogadták, hogy Szaradzoglu külügyminiszter röviddel a merénylet után felkereste Papen nagykövetet és kijelentette nem tűri, hogy az országot bármely oldalról terrorcselekmények színhelyévé tegyék. A tettes és a merénylet háttérének megállapítására minden intézkedést megtettek.

A berlini Wilhelmstrasse illetékes szóvivője arra a kérdésre, hogy a meghiusult merénylet politikai következményeket von-e maga után, kijelentette, hogy erre nem áll fenn a legesélyesebb ok sem.

A török kormány szerencsekívá-

natait lejezte ki von Papen urnak a sikertelen merénylet után és a török külügyminiszter kijelentette, hogy Törökország nem engedi meg, hogy az ország hasonló gaztettek színtere legyen. Német részről megértik, hogy egy kormány nincs mindig abban a helyzetben, hogy idejekorán leleplezze az ország területén tervezett merényleteket.

A TÁVOLKELETI FRONTON

leginkább Rangun sorsa köti le a nyelveket. Minthogy az olvasó nap mint nap olvashatja ezt a nevet, érdemes vele jobban megismerkedni. Rangoon (ejtsd Rangun) Burma és a burmai Pego tartomány fővárosa. Az Irrawady folyó szaga-gu deltájának egyik keleti ágánál fekszik és a Martabani öböl bejáratához alig néhány kilométerre fekszik. Lakosságának száma 550 ezer körül áll. Fejlett ipari város. Főképpen rizshántolók, háziipar találhatók a város területén. Nagyságára, fontosságára jellemző, hogy forgalom tekintetében közvetlenül India két hatalmas gőzpontja, Kalkutta és Bombay után következnek. A legújabb híradások szerint a lakosság már teljesen elhagyta Rangoon területét és csupán a katonaság maradt hátra, azoknak is főképpen célszerűen erre a szerepre kiképzett romboló osztagai. Ugy látszik a védelem tisztában van azzal, hogy nem sokáig tarthatja a várost a nagy felkészültségű japán csapatokkal szemben. A helyzet ugyanis az, hogy a város alföldön fekszik. Távol környéke az Irrawady folyó deltája körül mozsaras. Közelkörnyékén több vízi út vezet a város mellett. A város maga széles utcákkal rendelkezik és II. csaknem teljesen elkülönített részből áll. Jelentősége nemcsak abban rejlik, hogy itt található Hátsó India legnagyobb szentélye és ezzel a város birtokosa egyúttal birtokolja a hatalmas hátsóindiai terület vallásos rajongásban élő nagy tömegeit is, hanem az is határtalan fontosságot jelent, hogy a nagykiterjedésű Burmának egyetlen nagy, kiépített vasútvonalán, — mely Ran-

goonból indul ki és Mandalay-ig vonul — közelíthető meg a leggyorsabban a sokat emlegetett Burmai út. Rangoon birtoka Szingapur bevétele után egész Hátsó India és Indokina birtoklását jelent.

AZ USA TÁMASZPONTOKAT KÉRT A SZOVJETTŐL?

Tomokazu Hori a kormány sajtótájékoztatója, sem meg nem cáfolja, sem meg nem erősíti a külföldön elterjedt híreket, amelyek szerint az Egyesült Államok jegyzéket intézett Moszkvához a szibériai partok katonai támaszpontjainak átengedése ügyében. Kijelentette azonban, hogy véleménye szerint a szovjet kormány aligha teljesít ilyenféle kérelmet, mert sokkal ravaszabb ahhoz, hogysem esztelen elhatározásokat hozzon.

AZ INDIAI PROBLÉMA

a távolkeleti hadihelyzet folytán igen akuta vált. A bázeli National Zeitung szerint londoni politikai körökben utalnak arra, hogy az indiai probléma megoldása közvetlenül küszöbön áll. A Times egyik híréből kitűnik, hogy az indiai belső ellentét tovább tart még a mohamedánoknak attól való vonakodása miatt, hogy kompromisszumos megoldást fogadjanak el.

Az angol Lordok Házában lord Granborne jelentős nyilatkozatot tett a katonai helyzetről. Többek között kijelentette, hogy az egész szingapuri helyőrség fogságba esett és az angol parancsnokság nem volt abban a helyzetben, hogy érintkezésben maradjon az angol kormánnyal. A burmai hadműveletekkel kapcsolatban hangoztatta, hogy a helyzet súlyosbodásával kell számolni. A gyarmatiügyi államtitkár lehetetlenné tartja, hogy a hindu hadsereg több millió emberét fel tudják szerelni és ki tudják képezni. A teljesen felszerelt katonák már a hadszíntérré kerültek.

Mint Új-Delhiből jelentik, a nemzetvédelmi miniszter az indiai államtanács keddi ülésén közölte, hogy megfelelő intézkedéseket tett az Indián kívül harcoló csapatok-

nak Indiába való visszarendelésére.

ÖSSZEULT A HÁROMHATALMI EGYEZMÉNY ÁLLANDO TANÁCSA

A háromhatalmi egyezmény állandó tanácsa Ribbentrop birodalmi külügyminiszter elnökelete alatt Berlinben rendkívüli ülésre ült össze.

Az ülésen az olasz kormány képviselőjében Dino Alfieri nagykövet, a japán kormány képviselőjében Hirosi Osima nagykövet vett részt. Azonkívül jelen voltak a háromhatalmi egyezmény különböző bizottságainak vezetői.

CHURCHILL

legutóbbi alsóházi beszédében Stockholmot át érkezett jelentés szerint hangoztatta, hogy Angliának életre-halálra kell megküzdenie három erősen felszerelt országgal, majd beismerie, hogy Angliának nincs annyi hadoszálya, mint ellenségeinek és átmenetileg az ellenségé a tengeri és légi uralom, Angliának tehát fel kell készülnie még a maiul is rosszabb tapasztalatokra.

CRIPPS MÁR KEZDI...

Mint az angol hírszolgálat jelenti, a brit alsóház ülésén Cripps, mint a Ház főnöke szűzbeszédet tartott. Kijelentette, hogy »nem szabad visszarettenni az angol demokratikus gépezet felülvizsgálásától. Eppen oly kevésbé szabad ügyminiszter kijelentette az alsóházban, hogy »Crippsnek a háborús kormányba való bevonása mindenütt meglepővé vált. A hadihelyzettel kapcsolatban Hoare Belisha hangsúlyozta, hogy »talan késő Burmában valamit kezdeményezni, hogy a benszüllöttéket a japánok elleni harcra bírják.

TÖKES FOTO
PÜSPÖKI PALOTA

VITÉZ FEJÉR ISTVAN
ARANY-BIKA-ÉTERMEI és KÁVEHÁZAI
DEBRECEN

Ugyanezen vezetés alatti nyári üzemek:
Nagyerdő vígadó -- Strand vendéglő -- Leveles csárda

Jó ételek

Jó italok

Jó kávé

Zene - Szórakozás - Tánc.
Magyar nóta, ének február hó 28.-ától.

Hitler üzenete legrégibb harcos társaihoz

München, febr. 25. (Német TI) A Führer legrégibb harcostársai kedden a Hofbräu ünnepi termében ünnepséget rendeztek a német nemzetiszocialista munkáspárt alapításának 22. évfordulója alkalmából. Ezen a 22 esztendő előtti emlékező napon ismertette Hitler Adolf először többezerfőnyi hallgatósága előtt a pártprogram 25 pontját. A Führer, aki ebben az évben a bolsevizmussal való tényleges leszámolás előkészületei miatt ezt a napot nem tölthette legrégibb harcostársai körében, az egybegyűltekhez üdvözlést intézett, amelyben többek között ezeket írja:

— Sok év óta először történik, hogy nem tudok résztvenni legrégibb harcostársaim emléknapiján. De nem hagyhatom el a főhadiszállást éppen akkor, amikor vége felé közeledik ez a tél, amelyetől ellenségeink mindent reméltek. Most, amikor a tél ereje megtört és a Krim félszigeten, valamint Oroszország déli részén a hó már olvadni kezd, nem hagyhatom el helyemet, ahol megtörténnek az előkészületek a végső harcra és leszámolásra az ellen az összeesküvés ellen, amely kezdve a pluto-

krata világ bankházaiktól a Krem-lig, egy és ugyanazt a célt követi: az árja népek és emberek kiirtását.

— Előttünk, nemzeti szocialisták előtt a zsidó kapitalizmusnak és bolsevizmusnak ez a közössége nem új, mint az országunk belsejében az első világháború alatt és után történt, ma is csak a zsidók és megint csak a zsidók azok, akiket felelőssé kell tenni a népek közötti viszályért. Ma a nemzeti szocialista és a fasizta forradalom gondolatai meghódítottak nagy és hatalmas államokat és beteljesedik az a jóslatom, hogy ez a háború nem az árja emberiséget semmisíti meg, hanem a zsidót fogja kiirtani. Bármint hozzon is ez a küzdelem, vagy bármilyen sokáig tartson, ez lesz a végeredmény. És csak akkor, ezeknek az elősködőknek kiküszöbölése után jön majd el a szenvedő világ számára a népek megértésének és ezzel az igaz békének hosszú korszaka. A Gondviselés, amely hosszú évek során megáldotta küzdemiünket, most is nekünk juttatja majd a végső győzelmet. Ami akkor pártprogram volt, az ma egy új és jobbá váló világ alapítójele. (MTI)

A csendesóceáni háború

Rangoont feladják a brittek. — Japán légitámadások Batávia ellen.

Bangkok, február 25. Rangoon kiürítése tovább folyik. Hír szerint hajón kétezer menekült érkezett Rangoonból Kalkuttába.

Miután az egész polgári lakosság és a kormány Rangoont elhagyta, a rangooni rádióállomás is beszüntette üzemét. Rangoontól kb. 700 km-re északra fekvő Mandalay most kormányzókörzete és katonai főhadiszállás lett. Ezzel Rangoon már fel is adták. Már csak kevés csapat maradt vissza a városban és ezek a japán csapatok további előrenyomulása esetén rombolást fognak végezni.

Amsterdam, február 25. (Német TI) A brit hírszolgálat jelentése szerint a Burmában harcoló hadsereg főhadiszállásának jelentése a következőket mondja:

Csapataink a Bilin-vonalon több napot át változó szerencsével megívott súlyos harcok után február 20-án visszavonultak. Február 22-én és a 23-ára virradó éjszaka újonnan érkezett ellenséges csapatok oldalba támadták azokat az egységeinket, amelyek csapataink visszavonulásának fedezése céljából megszállva tartották a Sittang-folyó keleti partján lévő hídfőt. Elkészenedett harcok során súlyos veszteségeket szenvedtünk. Csapataink most már jó állásokat rendeztek be a Sittang-folyó mögött. (MTI)

Tokió, február 25. (Stefani) A burmai arcvonaltól érkező jelentések szerint a japán csapatok folytatják előre-

nyomulásukat Rangoon felé, jellehet a forróévi nyár nagy melegében sokat szenvednek a vízhiány miatt. A falyokban levő kútak víze vagy fertőzött vagy más ok miatt íthatatlan.

A burmainak szívesen fogadják a japán katonákat és gyümölcsöt, megkávét kínálnak nekik, hogy kimutas-sák az angol uralom alól való felszabadításukért érzett hálájukat. (MTI)

Delhiből érkező jelentések szerint a burmai főparancsnokságot, amely eddig Wavel tábornok alá volt rendelve, Hartley tábornok, India főparancsnoka veszi át. A Delhi-i rádió közli, hogy ezt a változást a Csendes óceánon megváltozott háborús helyzet teszi szükségessé. Szingapur eleste után Burma és Wavel jávai főhadiszállása között semmiféle összeköttetés sem áll fenn.

Tokió, febr. 25. Mint a japán császári főhadiszállás közli: japán légi kötelékek Batávia ellen intézett támadásaink 6-ik napján a légi támaszpontokon kedden 68 ellenséges gépet lőttek le, vagy semmisítették meg a földön. Japán repülők ezenkívül telitalálatot értek el egy könnyű cirkálón, valamint két másik 3000 tonnás hajón Batávia kikötőjében. Egy japán repülőgép e vállalkozás során súlyosan megrongálódott.

Sanghai, febr. 25. Jáva eleste azt jelentené, hogy a szövetségesek csendesóceáni arcvonalát Ausztrá-

Telefon: 25-09. **APOLO Filmszínház** Telefon: 25-09.
Ma bemutató műsor! Csak 16 éven felülieknek!
MARLENE DIETRICH nagy alakítása
Bizsu
(Szumatra angyala)
Az exotikum, humor, szerelem és az izgalom filmje.

liába vetik vissza. Batáviában utalnak arra, hogy Holland-Indiában gyakorlatilag már egy olyan vonal sem létezik, amelyen vissza lehetne vonulni. (MTI)

Egy japán tengernagy hősi halála
Tokió, február 25. (Német TI) A haditengerészeti minisztérium közölte, hogy Suszaki Sibuja ellentengernagy február 24-én egy borneói vállalkozás során elesett. (MTI)

Ellenséges repülőgépek Amerika nyugati partjainál
Los-Angelesben megszólaltak a légvédelmi ágyuk

Los-Angeles, február 25. (OFI) Szerdára virradó éjjel ismeretlen nemzetiségű repülőgép jelent meg Baldwin-Hills, Los-Angeles külvárosa felett. A légvédelmi ágyuk heves elhárító tüzelésbe kezdtek. (MTI)

Stockholm, febr. 25. (NTI) A Fehér Házban közölték, hogy szerdán hajnalban Amerika nyugati partján két hullámban ellenséges repülőgépek tevékenykedtek — jelentti az angol hírszolgálat Wa-

A szovjet elleni arcvonal

A magyar csapatok sikeres harcrai a német hivatalos jelentésben lenül a hajóval mellett robbant.

A német véderő főparancsnoksága közli:

A keleti arcvonal déli szakaszán német, magyar és román csapatok visszaverték a szovjet támadásait. Az arcvonal középső és északi szakaszán folyó harcokban védekezés és támadás váltogatják egymást. A német légi haderő egymást követő hullámokban támadta Szebasztopolt és nagykiterjedésű tüzeket idézett elő a városban és a kikötő vidékén. Az erődítmény körüli vízekben súlyos hómegtalálást ért egy szovjet cirkáló.

Szobasztopol bombázása

Berlin, február 25. Mint a Német Távirati Iroda illetékes helyen értesül, német zuhanó és harci repülőgépek február 24-én délelőtt Szobasztopol kikötőjében megtámadtak egy szovjet cirkálót. Egy ezer- és egy ötszázkilós bomba a hadihajó fedélzetére esett, több nagyméretű bomba pedig közvet-

„Lebélyegzik” a jávai bennszülötteket

Lisszabon, február 25. (NST) Batáviából jelentik, hogy a holland-indiai hatóságok lebélyegzik Jáva valamennyi bennszülött lakosát. A bélyegzőt a bennszülöttek bőrére sűtik. A bélyeg lemoshatatlan. Az intézkedésnek az a célja, hogy felismerhessék a netalán ejtőernyős leszálló japán ügynököket.

Washingtonból. (MTI)

Buenos-Ayres, febr. 25. (Stefani) San-Franciscoból megerősítik azt a hírt, hogy a háromhatalmi egyezmény államaihoz tartozó állampolgároknak a nyugati partvidékek katonai kormányzójának parancsára helyi idő szerint éjfélig el kell távozniuk lakóhelyükről. A parancsnak ellenszögölőket a védelmi övezetből a háború végéig gyűjtőtáborba küldik. (MTI)

Szovjet-hazugság

Berlin, február 25. (Német TI) Az a szovjet különjelentést, amely szerint a 16. német hadsereget a bolsevista haderők körülfarták és megsemmisítették, illetékes katonai helyen jellegzetes szovjet propaganda hazugságnak minősítik. Tény az, hogy a bolsevista jelentésben említett térségben súlyos harcok folytak, azonban a harcoknak a szovjet részéről nem volt semmi eredménye. (MTI)

Északafrikában

OLASZ HADIJELENTÉS: Mechiltől keletre ellenséges felderítő-alakulat támadta megerősített állásainkat, de rövid harc után visszavonulásra kényszerítettük.

Kirenaikában heves homokviharok akadályozták a kölcsönös légi tevékenységet. Német vadászok négy ellenséges gépet lőttek le.

Málta szigete ellen nappal és éjjel tovább folytak a légi támadások: fontos

célpontokat találatok értek és néhány földön vesztető repülőgép elpusztult.

NÉMET HADIJELENTÉS: Észak-Afrikában kölcsönös felderítő tevékenység folyt. Német vadászok lelőttek négy brit gépet.

A Maltát támadó német repülők legnagyobb méretű bombái eltaláltak a La Valetta kikötőjében levő tengeralattjáró kikötőhelyeket.

Szovjet tengeraltjáró elsüllyesztett egy török gőzöst

Istanbul, február 25. Hír szerint a 300 tonnás Tschanhaya nevű török motoroshajót Burgasból Konstantinápoly felé vivő úton egy szovjet tengeraltjáró megtámadta és agyúlvécekkel elsüllyesztette. Eddig még nem állapították meg, vajon a támadás a török felségvizeken vagy azokon kívül történt. A hírt hivatalosan még nem erősítették meg. (MTI)

Eltűnt a tehervonatról 1220 kiló fa

A debreceni rendőrségen a MÁV üzemeltetőség feljelentést tett ismeretlen tettesek ellen, akik az Államvasutak Gyilalja állomásáról Debrecenben irányított, a MÁV műhelytelepnek február 19-én feladott 15.000 kg. bükkfahasábról, mire az Debrecenbe megérkezett 1220 kiló-

nyit elloptak. A rendőrség megindította a nyomozást a tettes kézrekerítésére.

Szófia, február 25. Vitéz Szombathelyi Ferenc vezérezredes, a honvédezerkar főnöke és kísérete szerdán reggel különvonaton elutazott a Rila-kolostor megtekintésére.. (MTI)

Vígyszínház mozgó
Ma utoljára!
A legnagyobb amerikai filmek:
JUAREZ
(Viva Mexico)
Főszereplők: Paul Muni és Bette Davis.

Jelentések a Pápen elleni megüszult merényletéről

Ankara, febr. 24. (NTI) A Török Távirati Iroda az alábbi hivatalos jelentést közli:

Ma, február 24-én délelött 10 óra 10 perckor az Atatürk körúton a Kavaklidere és az Ebnüyet terek között bomba robbant. A robbanás egy embert darabokra tépett. Az említett időben egy férfit láttak ehaladni a robbanás színhelyén.

Az illető karjaiban egy posztódarabba göngyölt tárgyat vitt. Ezt az embert tépte darabokra a robbanás és azt hiszik, hogy a karjaiban tartott tárgy a felrobbant bomba volt. Két arahaladó fiatal leány könnyebb sérüléseket szenvedett és Pápen nagykövetet és feleségét, akik ellenkező irányból közeledtek és akik, mint megállapították, tizenhét méternyi távolságra voltak a robbanás színhelyétől, a légnyomás földresujtotta.

A nagykövet és felesége sérülte-

nek maradtak, felkeltek és folytatták útjukat a nagykövetség felé. A belügyminiszter, az ankarai váli, az államügyészség és a rendőrség azonnal a helyszínre siettek és megindították a vizsgálatot. A köztársasági elnök kabinetfőnökét küldte a nagykövetséghez, hogy érdeklődjék Pápen nagykövet és feleségének állapota felől.

A miniszterelnök is érdeklődött kabinetfőnöke útján. A külügyminiszter és a külügyminisztérium főtitkára személyesen keresték fel a nagykövetet. Az a tény, hogy a bomba Pápen nagykövet és felesége arahaladásakor robbant fel, arra indítja az államügyészséget, hogy komolyan számoljon annak valószínűségével, hogy ez a gonosz merénylet a nagykövet személye ellen irányult. A vizsgálat tovább folyik. (MTI)

Két angol állampolgárt letartóztattak a Pápen elleni merénylet után

Szaracsoglu török külügyminiszter Numan Menemencoglu államtitkár kíséretében a merénylet után azonnal hivatalos látogatást tett Pápen nagykövetségénél. A török külügyminiszter kijelentette, hogy a török kormány semmi körülmények között sem tűri, hogy Törökországot ilyen büneseklemények színterévé tegyék. Közölte a nagykövettel, hogy a legszigorúbb nyomozást indították meg. A török államelnök és a miniszterelnök kabinetfőnökeik közvetítésével szerencsekívánataikat tolmácsolták a nagykövetségnek.

A Führer táviratilag fejezte ki szerencsekívánatait von Pápennek. Von Ribbentrop birodalmi külügyminiszter is meglehetősen táviratot intézett a nagykövetséghez.

Pápen nagykövet és felesége kedden este Ankarában már megjelent egy estélyen, ahol mindenki örömmel üdvözölte a nagykövetet szerencses meg-

menekülése alkalmából.

Ankara, február 25. (TP.) Pápen ankarai német nagykövet ellen elküvetelt sikertelen merénylettel kapcsolatban az ankarai rendőrség letartóztalt két angol állampolgárt.

A két személy röpiratokat készített elő, amelyeken hevesen támadják Hitler Adolfot és von Pápen nagykövetet. Feltevés szerint ezekkel a röpiratokkal szándékoztak a német birodalom törökországi képviselője ellen tervezett merénylet számára kedvező légkört teremteni.

Berlin, február 25. (Német TI.) Pápen ankarai nagykövet elleni merénylet hírével egyidejűleg érkezett egy másik jelentés Istanbulból, amely szerint néhány nappal ezelőtt különböző városrészekben németellenes röpiratokat terjesztettek. A török rendőrség állítólagos teljesként letartóztattak két angolt a de Gaulle egyik hívét. (MTI)

Dr Imrédy Kálmán miniszteri osztályfőnök a Máv. elnöke

Budapest, február 25. A minisztertanács február 25-én tartott ülésében a kereskedelem- és közlekedésiügyi minisztérium vezetésével megbízott iparügyi miniszter előterjesztésére dr Imrédy Kálmán miniszteri osztályfőnököt, a m. kir. államvasutak igazgatóságának elnökének állandó helyettesét 1942 március 1-től a m. kir. államvasutak igazgatóságának elnökévé kinevezte, egyben viléz dr Szinte János miniszteri tanácsost, a m. kir. államvasutak igazgatóságát a m. kir. államvasutak igazgatóságának elnökének állandó helyettesévé kirendelte.

Dr Imrédy Kálmán 1883-ban született Budapesten. 1905-ben műszaki gyakornoki minőségben lépett a magyar államvasutak szolgálatába. 1911-ben kivált az államvasutak kötelékéből és 1920-ig a vasúti és hajózási főfelügyelőségénél működött. 1920-tól 1923-ig a m. kir. helyiérdekű vasutak Rt. igazgatóhelyettese, 1923 februárjától 1927 december végéig a Magyar Élelmiszerszállító és Árukereskedelmi Rt. igazgatója, majd a mérnöki kamara titkára. 1928 május 1-én újból az államvasutak szolgálatába lépett és az anyagbeszerzési főosztály igazgatóhelyettesévé nevezték ki. 1938 márciusától az államvasutak elnökének állandó helyettesévé nevezték ki.

Dr Imrédy Kálmán mint MÁV anyagbeszerző osztályának a vezetője, majd mint elnökhelyettes különösen a mai rendkívüli időkben igen jelentős munkát végzett. Eddigi munkásságával mindenkor tanujelét adta kiváló szakértelemének.

Nem volt gyászbeszéd gróf Tisza Lajos temetésén

Impozáns részvét mellett helyezték Kocsordon örök nyugalomra gróf Tisza Lajost. Az elhunyt végrendeletében annak az óhajának adott kifejezést, hogy a temetésen semmiféle beszéd ne hangozzék el. Ezt az óhaját az elhunytnak teljesítették. Peleskey Károly, a nagykárolyi egyházmegye esperese a gyászhasznál mondott imát, majd pedig a sírnál hangzott el egy rövid fohász.

A környékről az egész lakosság megjelent a temetésen, hiszen a legszegényebb földműves is ismerte az elhunyt gróf Tisza Lajost. A gyászmenet már régen elhagyta az ősi kúriát, amikor a tömeg egy kilométer hosszúságban még mindig messze kigyózott.

Tudnivalók

Február 28: E napig esedékes az általános kereseti adó, a jövedelem- és vagyonszámó vallomások beadása.

Február 28: Eddig lehet pótlólag leróni az olyan üzleti könyveknek és könyvelési szabadvékeknek illetékét, amelyekbe az első bejegyzés 1941 augusztus 15-én vagy azután történt.

Gumicsizma Kerékpárgumi javítása RÉTINÉL
Pannónia udvar. Piac u. 42.

METEOR MOZGO műsora:

Ma utoljára: 5, 7, 9 órákor

Becsületből elégtelen

Száguldó tempójú, őszinte korrász az amerikai Fehér Háznál. James Stewart főszereplésével. Szombattól: A MAKRANCOS UR!

DEBRECZEN 3. OLDAL 1942. II. 26.

Bomlás a Szalasi-féle nyilas pártban

Hírt adtunk a nyilaskeresztes párt válságának azon újabb fejezetéről, mely abban nyilvánult meg, hogy Szalasi Ferenc kizárta pártjából helyetteseit és kijelölt utódait: Hubay Kálmánt és Ruszkay Jenőt. Ezzel hírt szert még nem fejeződött be a párt válsága. A Matócsy testvérek körül csoportosulnak azok a képviselők, akik önként óhajtanak kilépni a pártból, viszont Hubay Kálmán és Ruszkay Jenő, gróf Pálffy Fiedel és Bakay László vezetése alatt álló Magyar Nemzeti Szocialista Pártba készülnek belépni. Állítólag a nyilas pártban történt események kihatással vannak az Imrédy-féle pártszövetségre is, mely a képviselőházban gyakran szerepelt együtt a nyilaskeresztes párttal és szélsőjobboldali blokkot alkottak, amely 63 képviselőből áll. Imrédy pártjában különösen helytelenítik egyesek a párt merev állásfoglalását olyan kérdésben, amelynek rendezése az összes többi pártok egyhangú állás-

foglalását biztosította.

Legutóbb az emlékezeses röpiratbotrányval kapcsolatban is éles kifakadások hangzottak el a nyilas pártvezetőség körében a mérsékeltebb csoportok köréből. Kifogásolták azt is, hogy Szalasi, aki legelőbb helyen két testvérrel jelent meg, mindössze négy-öt törvényhozót tart maga mellé és ezekkel diktatórikus formában intézte a párt ügyeit. Pénzkezelési panaszok is felmerültek. Szalasi pártvezér a közelmúltban örendelte az áldozatkészség napját, melyen minden nyilasnak országszerte bizonyos áldozatot kellett hoznia. Az így befolyó pénzek 20 százalékát a helyi szervezetek tartották meg, 80 százalékot a központba kellett küldeni. A nyilas tábor elégedetlen tagjai sürgetik, hogy a párt anyagi ügyeibe bepillantást nyerjenek. A párt egyes tagjai egyébként, hogy elégedetlenségüket külsőleg is dokumentálják, levetették a régi fekete egyenruhát és zöld inget,

A nádasban talált holttest rejtélye

Evekkel ezelőtt történt, hogy a váncsfalvai Godzsa fivérektől elloptak két lovat. A tolvaj nyomára sokáig nem akadtak. Később Argyelán Pál napszámot elfogták, mert két lóbort árult és az volt a gyanu, hogy lopott lovak bőrét árulja Argyelán azt mondotta, hogy a két lóbort Rednik Sándor bárfalvi földművestől vásárolta. A esendörök elmentek Redniket elfogni, velük ment a két Godzsa-fivér is. Redniket nem tudták kézrekeríteni, mert a nádasba menekült a esendörök elől.

A esendörök másnap átvágtak nyakkal holtan találtak a nádasban Redniket.

Az volt a gyanu, hogy a két károsult ölte meg Redniket. Godzsákat perbefogták, de megszüntették ellenük az eljárást, mert nem volt bizonyíték. Ujrafelvétel során ismét kérdőre vonták a fivéreket és elítélték fejüknél hét és fél évi fegyházra. A debreceni tábla megsemmisítette a törvényszék ítéletét és felmentette bizonyíték hiányában a fivéreket.

Március 8-án lesz Debreczenben a Darányi Kálmán-diákház ünnepély

Véglegesen kialakult a Darányi Kálmány Diákház országos gyűjtésével kapcsolatos debreceni ünnepély programja, amelyet a Soli Deo Gloria Diákszövetség debreceni csoportja rendez az Arany Bika dísztermében március 8-án. Az ünnepélyen meg fog jelenni fái Fáy István kultuszállamtitkár, volt debreceni és hajdúmezei főispán is.

Az ünnepélyen a Dóczy tanítónőképző és liceum énekkara énekszámait után megnyitó beszédet mond dr Rugonfalvi Kiss István egyetemi ny. r. tanár. ADY előadja: Barcza Gedeon. Beethoven, Schumann, Chopin művek, előadja: Takács Dezsős zongoraművész. Darányi Kálmánról és a Diákház országos jelentőségéről előadást tart fái Fáy István m. kir. titkos tanácsos, államtitkár. — Előad: Ignác Róza író, művész. Zárószavakat mond dr Soós Géza kir. törvényszéki bíró. Szerney István: Megkötöm a lovamat (6 népdal) éneklő Kollegiumi Kántus.

Kidőlt egy ház fala a Dobó-utcán

A Dobó ucca 29. szám alatt levő Nagy Gábor örökösök tulajdonát képező ház egyik fala négy méter szélességben kidőlt szerdán délután. A falat az olvadás következtében leszivárgó hóle annyira átitatta nedvességgel, hogy ez okozta a beszakadást.

Szerencsére a leomló téglák, vályogdarabok a szomszéd udvar felé, kifelé estek és így a lakásban levőknek nem történt semmi baja. Ertesítették a mentőállomást és a megérkező műszaki mentőknek elmondották, hogy kisebb repedések voltak a falon, de egyébként semmi jel nem mutatott arra, hogy a ház összedőléssel fenyegetne. Egyszerre csak fűlsiketítő robajra lettek figyelmesek, az egész lakást elborította a malter és mészpor és mire annyira letisztult, hogy körülnézhettek, látták, hogy egyik oldalról nincsen a lakásnak fala.

A mentők a mennyezet gerendáit alátámasztották, hogy a tetőszerkezet ne szakadjon és szerencsétlenséget ne okozzon. A kár több ezer pengőre tehető.

Hungária filmszínház

MA ELŐSZÖR!

Budapestet megelőzve! az új ragyogó magyar vigjáték

Kádár kontra Kerekes

a két főszerepben:

TOLNAY KLÁRI és SZILASSY LÁSZLÓ.

Előadások: délután 5, 7 és 9 órákor! — Híradó!

Szondy György dr. tanügyi főtanácsos és Pukánszky Béla dr. egyetemi tanár előadása a Népszervi Főiskolai Tanfolyamon

Szerdán délután zsűfólaság megtelt terem előtt tartotta meg az előadásait az Egyetem Népszervi Főiskolai Tanfolyama. Az előadás előtt Hankiss János dr. egyetemi ny. r. tanár, a tanfolyam elnöke üdvözölte Szondy György dr. tanügyi főtanácsost, akinek értékes irodalmi és tanügyi munkássága elsőrangú értéke a magyar nemzeti kultúrának. Együttal megköszönte a helyi középiskolák intézetének azt az értékes támogatást, amelyen a tanfolyam előadásait támogatták.

Ezután Szondy György dr. tanügyi főtanácsos, a kitűnő író és pedagógus tartotta meg a füvek, mint az emberi művelődés a előadását.

Bevezetőül elhatározta a pázsitféléket a növényország egyik legnagyobb családját, majd rátért az emberrel való kapcsolatainak fejtegetésére. A gyűjtő-életmódot folytató ősember az emberre levés útján a fűféléket kétféleképpen értékesítette. Egyrészt, mint állati táplálékot, másrészt mint saját táplálékát. Az állattenyésztés férfiasabb mesterség volt, az állattenyésztő népnek állandó lakóhelye nincs, legelőről le gelőre vándorolt, de sajátos művelődés fejlődik ki szelvény sátrakban. A földművelés szelvény erkölcsökre szoktat, röghöz köt, az ősi kapás művelésből évezredek során mai értelemben vett földművelés lesz, amelynek legfontosabb eszköze az eke, de mellette a gépek egész sora segít az embernek a mindennapi kenyér előállításában. Az előadás ezután a Kelet és Dél-Ázsia kenyérnövényeivel a rizsszel foglalkozott. A rizstermelő vidék embere az európai, s általában a búzatermelő és kenyérvető emberétől teljesen eltérő művelődést teremtett meg; ez a művelődés a rizs mellett egy másik fűfélést kapcsol be életébe: a bambuszt.

Ismertette a bambuszszőnyeg szerepét a bambusztermelő vidékek népének építkezésben, táplálkozásban, művészetben és költészetben. Megemlítette a cukornád is, s a pázsitfélék távoli rokonait a papiruszt is, mely a legősibb papirusz anyagát szolgáltatja. Befejezésül pedig a földművelő munkájának értékét és jelentőségét hangsúlyozta, rámutatva arra is, hogy az aratás a legnagyobb munkateljesítmény mindenféle munkák között.

Szondy György nagyértékű, színes és szellemes előadását lelkes tapsal honorálta a közönség.

Pukánszky Béla dr. tartott előadást „Mozart hazánkban” címmel. Rámutatott arra, hogy mikor Mozart magasbavári zenei pályája megindult, hazánkban volt a zenei életnek gyújtópontja. Mozart alig hat éves korában személyes kapcsolatba került a zenekedvelő magyar úri osztállyal, már 1762-ben főúri közönség előtt játszik Pozsonyban. Ennek eredménye gyanánt az Esterházyak, Hadikok, Pálffyok, s Bánffyok mind tanítványok és pártfogók később is mellette maadnak, végig kísérik életét. Pálffy gróf pozsonyi kastélyában levő színpadon már 1785-ben előadta Mozart „Szóktetését”. Még élénkebb zenei élet indul meg, amikor 1785-ben a kormányhivatalokat Budára helyezik s itt német operaszínpad kezd meg működését. A „Szóktetés a szerályból” négyszer kerül színre Pesten és Budán, azontúl is kedvelt darab marad. Legnagyobb a sikere a „Varázsfuvolának”, amely a század végéig 78 előadást is megért. Erkel Ferenc nem ismert Mozartnál külön operaszerzőt, Mozart szerepe azonban a hangversenytermékben a Filharmóniai Társaság megalakulásával kezdődik. Sokáig Erkel Ferenc a társaság lelke, s az ő Mozart rajongása már az első hangversenyteremtő kezdve megnyilatkozik. Egymásután sorra kerülnek nyitányai, szimfóniái és versenyművei, 1856-ban a társaság hangversenyt rendez Mozart születésének százéves évfordulójára. Erkel Ferenc 80. születésnapját is Mozarttal ünnepli meg. Így kapcsolódik belé Mozart magyar kultuszába a legnagyobb magyar klasszikus zenésznek, Erkel Ferencnek az élete. A század végén újból fokozott figyelem fordul Mozart felé. Az operák mellett a hangversenytermék, száz meg száz magyar család kamarazene-estéi s a zenét tanuló ifjúság útján lassanként a magyarság tulajdo-

nába megy át Mozart egész életműve. Az eredeti kutatásokon épülő, élvezetes előadást a közönség nagy figyelemmel hallgatta végig és az előadó professzort lelkesen ünnepelte. Az előadás közben több Mozart áriát és szimfónia részletet hallhatott a közönség, melyhez a technikai berendezést Mayer Emil okleveles gépészmérnök szolgáltatta.

Az előadás végén Hankiss János dr. egyetemi tanár szívesen megköszönte a közönségnek megjelenését. Ezek között ott volt dr. E. Lurtz, követségi tanácsos, német főkonzul.

Végül megköszönte dr. Illyés Gábor kir. ügyésznek és dr. Horváth Károly tanárnak azt, hogy szívesek voltak lemezeket rendelkezésre bocsájtani a zenét bemutatóhoz.

Szendrey Sándor debreceni ipartestületi alelnök megfellebbezte az IPOK közgyűlés határozatait

Az Ipartestületek Országos Központja a múlt hetekben tartotta meg közgyűlését Budapesten. Ezen a debreceni iparosság képviselőjében Szendrey Sándor alelnök jelent meg. A hozott határozatok ellen tiltakozást jelentett be és közölte, hogy fellebbezéssel fog élni. Szendrey Sándor alelnök a kereskedelmi miniszterhez most tényleg benyújtotta fellebbezését és kérte az összes határozatok megsemmisítését. Az indokolásban előadja, hogy a közgyűlésen mind az évi jelentést, mind az indítványokat a közgyűlés tagjaival későn közölték. A nagytömegű indítványt könyvbe fűzött alakban csak ott a közgyűlésen kapták kézbe a tagok, amikor helyeiket elfoglalták. Tehát még fizikai idejük sem lehetett

arra, hogy azokat akár csak futólag is áttekinthessék és maguknak tájékozást szerezzenek azok lényegét illetően. Ezért történt meg, hogy a közgyűlés tagjai — Szendrey Sándor kivételével — hozzászólás nélkül fogadták el az indítványokat, még az olyanokat is, melyek alapszabályt sértettek vagy ahol a közgyűlés túllépte hatáskörét.

Mivel a közgyűlési jegyzőkönyvet az IPOK még ma sem készítette el, Szendrey Sándor azt kéri a kereskedelemügyi minisztertől, hogy a fellebbezés indokolását majd az IPOK jegyzőkönyv kézhezvétele után, de akkor 15 napon belül megtehesse.

Az iparosság élénk érdeklődéssel tekint a miniszter döntése elé

A kabai halálos vasuti karambol ügye a debreceni törvényszék előtt

Elítélték a mozdonyvezetőt, mert «itatus» után gyorsan vezette mozdonyát

Szerdán délelőtt Csajághy Sebestyén György dr. tanácsosa elé került gondatlanságból okozott emberölés miatt ifj. Horváth Sándor mozdonyvezető és Bujdosó István fűtő. A vádirat szerint 1941 nyarán a kabai állomás közelében egy kiterőn ifj. Horváth Sándor mozdonyát lekaposolták a szerelvényről és «itatus» vitte hátra a vízvezetékhez. A mozdonyt a vízfelvétele után nagyon gyorsan vezette vissza a szerelvényhez, nem tudta lefékezni idejében és a mozdony olyan erővel vágódott rá a szerelvényre, hogy egyik kocsija összeesett. A fékező fűlkében tartózkodó Kassai László fékező olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy meghalt.

A tárgyaláson a vádlott mozdonyvezető azzal védte magát, hogy mozdonyának a fékje elromlott és azért nem tudott csendesen, lassan kapcsolódni vissza a szerelvényre. Próbálta a kézféket is használni, de nem tudta lassítani a mozdonyt.

Bujdosó István fűtő kijelentette, hogy ő nem bűnös, mert ott volt a mozdonyvezető, annak kell mindent megcsinálni, az ő feladata csak akkor kezdődik, ha a mozdonyvezetőt baj érné. A tanúk elmondották a bíróság előtt, hogy a

mozdonyvezető a vízfelvétele után szokatlan gyorsasággal vezette vissza gépét a szerelvényre. Integtek, kiabáltak is neki, hogy baj lesz, lassabban haladjon, de a mozdony nagy sebességgel tovább robbogott és belesapodott a szerelvénybe nagy robajjal.

Des Combes Henrik törvényszéki szakértő szerint a mozdony 25—30 kilométeres sebességgel szaladt a szerelvénybe, tehát túlhaladta jóval az előírt sebességet. Abban az esetben is, ha elfogadható lenne az a védekezés, hogy a légfék nem működött, azonnal kézfékezéssel kellett volna lassítani a gépet. Gondatlanságát megállapíthatónak tartja. Az ellenőrző szakértő szerint a légfék elromlott, nem működött és előfordulhat, hogy később a gátló ok megszűnik és ismét használhatóvá válik.

A bíróság a bizonyítási eljárás befejezte után megállapította a mozdonyvezető bűnösségét abból, hogy a vízfelvétele után túlgyorsan vezette gépét vissza a szerelvényhez és ezzel okozója lett az összeütközésnek, mely a fékező életébe került. A fűtő ellen a vádat dr. Telkes Béla ügyész elejtette. A mozdonyvezetőt 200 pengő pénzbüntetésre ítélték. Az ítélet jogerős.

Kiadták a hatósági árjegyzéket, mely tartalmazza a legfontosabb ipari cikkek árait is

A közellátási közegek az egész országban a legszigorúbban ellenőrzik az árak betartását — Száz ipari cikk ára százezer plakáton kerül közszemlére — Befejezéséhez közeledik az árrendszer kiépítése

A mezőgazdasági árszínvonal tartásának és a mezőgazdasági termelés folytonosságának egyik lényeges alapfeltétele, hogy a mezőgazdaság elfogadható áron jusson hozzá a gazdálkodásához szükséges ipari cikkekhez.

Ebben a vonatkozásban nagyjelentőségű árpólitikai intézkedésekről tájékoztatta a sajtó képviselőjét Rozvány Lajos államtitkár.

Arról van szó, hogy országsszerte szabályozzák 100 ipari cikk árát és az új árakat az egész országban plakáton teszik közzé.

Ennek a rendkívül fontos intézkedésnek a megértéséhez tudni kell, hogy a magyar árpolitika az 1939 augusztus 26-iki árrögzítéssel vette kezdetét. Az árrögzítés azonban nem

jelentette az árak teljes megkötését, mert a gazdasági életet nem lehet mozdulatlaná dermeszteni. Az árrögzítésnek az volt a célja, hogy egyrészt visszatartsa a háborús pánik hirtelen áremelő hatását, másrészt pedig, hogy alapot teremtsen az árak alakulásának irányítására és így lehetővé tette, hogy erre a mérési alapra támaszkodva kezdődjék meg az a nagy munka, amely még ma is tart: a magyar irányított árrendszer kiépítése.

Az első időben kiadott árszabályozó rendeletek majdnem mind kalkulációs sémák, árkiszámítási képletek, könyveléstechnikai rendelkezések voltak, amelyek mind csak az elsődleges rendezést célozták, mert ekkor még rendszeres ellenőrzés megkezdésére gondolni sem lehetett. Az a körülmény,

FERENC JÓZSEF KESERŐVIZ

hogy a háborús viszonyok között is sikerült a nagyobb árkiugrásokat elkerülni, tisztára azon a lélektani hatáson alapult, amelyet az árkormánybiztos néhány erőes közbelépésével ért el.

Elsősorban a mezőgazdasági termékek és élelmiszerek hatályos árelenőrzése kezdődhetett meg. Mint ismeretes ugyanis, a múlt év őszén az ország egész területén az összes piacon és minden élelmiszerárúfűléssel foglalkozó üzletben árplakátokon kifüggesztették azokat a legmagasabb fogyasztói árakat, amelyeknek alapján az árelenőrzés szerve: a közigazgatási hatóság, rendőrség, csendőrség a legerélyesebb módon megkezdhetette az árdrágítások üldözését.

A mostani intézkedéssel elsősorban azoknak az ipari gyártmányoknak hatályos árelenőrzését valósítják meg, amelyek a mezőgazdasági rétegnek a termelés folytatásához szükséges eszközöket foglalják magukban.

Körrendelet ment a közigazgatás összes szerveihez, hogy az egész ország területén újabb hatósági árjegyzékeket kell kifüggeszteni. Százezer darab kékszíni plakáton száz olyan ipari cikk árát tüntetik fel, amely főleg a mezőgazdasági népréteg szükségletét képezi.

A most szabályozott 100 ipari cikk között szerepelnek a legkülönfélébb vasárúk, zománccégek, a cipő, eszma, a javítási árak, azonkívül egész sereg vegyes cikk a petróleumtól a gázolajtól, a benzintől, a műtrágyáktól, a mosószappantól az élesztőtől. A százezer plakátot már szétküldték az ország minden részében és a legrövidebb időn belül sor kerül ezeknek a kifüggesztésére és azzal egyidejűleg máris életbe lép a 100 ipari cikk megállapított árak.

Rövidesen további plakátok kibocsátására kerül sor, igazolásként annak, hogy a magyar árrendszer kiépítésének munkája befejezéshez közeledik.

700 romániai kivándorlóval elsüllyedt egy hajó

Isztambul, febr. 25. (NST) Kedden kifutott az isztambuli kikötőből a panamai lobogó alatt hajózó Struma gőzös. A hajó 700 román zsidó kivándorlót szállított. A Struma annakidején géphiba miatt kereset menedéket az isztambuli kikötőben.

Alighogy a hajó elhagyta a Boszporuszt, felrobbant és elsüllyedt. A legénység és valamennyi utas életét veszítette.

A Török Távirati Iroda ezzel kapcsolatban közli, a török kormány azon fáradozott, hogy megszeresse a beutazási engedélyt azoktól az országoktól, ahová a kivándorlók szerettek volna eljutni. A török kormány fáradozása azonban nem jártak sikerrel. A hajó kapitánya és legénysége egyéb ként bolgár nemzetiségű volt és ki jelentette, hogy nem maradhat tovább a hajón, mert a Struma az ellenséges panamai lobogó alatt halad.

A helyzet tisztázatlansága következtében a török kormány kénytelen volt arra utasítani a hajót, hogy térjen vissza Romániába, bár a román követség kijelentette, hogy az utasok engedély nélkül hagyták el Romániát s ezért oda többé nem térhetnek vissza.

Írógép

tökéletes javítása, újráépítése.

HURAY

OKL. ÍRÓGÉPMUSZERESZ M.

Bélyeggyűjtés

Magyar magán (nem hivatalos) bélyegek.

2. A zala-somogyi gőzhajózási társaság bélyegét.

Fenti vállalat hajói a Balatonon, Boglár és Révfülöp között bonyolították le a postaforgalmat. Hogy az itt használt különféle színű bélyegek külön-külön értéket képviseltek, vagy különféle évek kibocsátását jelzik-e, azt mára — sajnos — megállapítani nem lehet.

Leírás:

a) Rajz: Álló téglány, kezletleges könyomatú kivitelben; színes alapon egy-másból eredő rombuszok, ezekben:

Z.
S.
G.
T.

felirat. Az S és G. betűk között jobbra dűlő hajóhorgony látható.

b) Szín: Tompa, elkenődött mauvein.

c) Szegély: vágott.

d) Papír és gumi: Szürkésfehér, rostos papír, barnasárga gumival.

Csoportosítás:

1. zöld példány,
2. kék példány,
3. piros példány és
4. vöröses barna.

Ezen bélyegek igen-igen ritkák! Folytatása a jövő heti esütörtöki számban.)

Az 1845. évi Trattner- és Károlyi féle „Nemzeti Kalendárium”-ban olvassuk, hogy a levélposta Pesten a Gránátos utcában, Budán pedig a várban a Bécsikapu ucca 92. számú házban és végül a „telegráf”-hivatal a Károly kaszárnyában volt elhelyezve. Ugyanott azt is olvashatjuk, hogy a pesti főpostahivatal a levélpóstát 17 irányba indította útnak és pedig részben „gőzkocsin, vasúti vonattal” részint pedig szekerpostán, mállakocsin, nyeregpóstán és végül kedvező időben gőzhajón.

A 221.346/1941. IV. 4. számú, K. és K. felü miniszteri rendelet értelmében a feladó a nevét és címét ajánlott küldeményekre fel tartozik jegyezni. Az ezen adatokat fel nem tüntető küldeményeket a posta térítésként kezeli.

A Debreceni Bélyeggyűjtők Egyesülete hivatalos közleményei:

Meghívó a Debreceni Bélyeggyűjtők Egyesülete 1942. évi március hó 8-án d. e. 11 órakor az egyesület hivatalos helyiségében (Ferenc József út 28. sz. I. em.) tartandó 18. rendes évi közgyűlésére. Határozatképtelenség esetén az újonnan összehívandó közgyűlés a tagok megjelenésére tekintet nélkül határozatképes. (Alapszabály II. rész 14. §.) A közgyűlésen minden tag részt vehet és felszólalhat, de csak olyan indítványok tárgyalhatók, amelyeket a közgyűlés előtt legalább 8 nappal a választmányhoz benyújtottak. Einörség.

Értelemes és élelmes székely gyermekek jönnek iparos tanoncokul Debrecenbe

Dr Fazakas Sándor egyetemi m. tanár, mint a Hargitaváralja jelképes község bírja megkeresést intézett a debreceni Ipartestülethez. Azt kérte, hogy székely leányokat és fiukat helyezzenek el tanoncokul debreceni iparosoknál. Egyelőre csak olyan mesterekről lehet szó, akik családtag fogadnák magukhoz a székely leányokat, vagy fiukat, mert az ő idejvetelük legnagyobb akadályát most az elszállásolás és ellátás. Azt viszont biztosítják, hogy a Debrecenbe küldött leányok és fiuk minden kívánalomnak megfelelnek, mert a lelképászorok, a tanítók, jegyzők választják ki a jelentkezők közül a legkiválóbbakat.

A debreceni iparosok ezzel segítenek a sokgyermekes székely családokon, de nemzetgazdasági szempontból is fontos lenne, hogy az iparágakban működőket az értelemes és élelmes székelyekkel felfrissítsék. Az iparosok megtalálják számításukat, mert romlatlan, jörekölsű munkaerőket kapnak hosszabb időre. Ezeknek a székely gyermekeknek a ruházatról és lábbelivel való ellátásáról Hargitaváralja jelképes székely község gondoskodik.

JANEHAY BAR

A híres budapesti

szórakozó hely

Minden este 10 órától éjjel 3 óráig

Rugyogó Sanghay-Görlök Kiváló varieté-műsor. Tán.

Directrice: La Bella Novolha

Horthy Miklós út 60. Tel. 25-74-30.

Hogyan látja Oláh Gábor a maga helyét a magyar irodalomban

Debrecen város társadalma néhány nap múlva készül átnyújtani a hődelat és elismerés nemes ércből készült koszorúját nagy költőjének, Oláh Gábornak, aki Kar-utcai magányában eltemetkezve egy kieneses élet nagyszerű alkotásait ragyogtatta fel és Debrecen esodálatos színeivel írta be nevét a magyar irodalomtörténetbe. A kopár falak között a költői képzelet színes és izzó gondokait szökkentek virágokba. Egy multbasüllyedt kor, egy darab magyar élet nyert örök életre balzsamozást itt a „Szegény magyaroktól a Deák Györgyön át a Táltos fiú nagyszerű trilógiájáig”. Oláh Gábornak, aki ennek a városnak falai között vivja négy évtizedet meghaladó történelmi időt át harcaát — könyvtáryni művet helyezve a magyar szellemi élet asztalára — a maradandósággal, aki esodálatos tehetségét szegezte a rohanó napok áradatának, örök dicsősége marad, hogy ennek a századnak írói között ő találta meg, művelte ki, esiszolta ragyogóra az új magyar költői nyelvet, melynél színessébbel, gazdagabban, szebbel nem díeskedhetik egyetlen nációja sem a világnak...

Debrecen város közönsége hódolni készül a költő előtt... Oláh Gábor pedig a belgyógyászati klinika ágyán fekszik és talán testileg részt sem vehet az érte rendezett ünnepségen.

Arranözye, hogy Oláh Gábor milyen igazi, saját értékét jól ismerő öntudatból és nemes szerénységéből ötvözött tisztánlátással tudja a maga helyét a magyar irodalomban, legyen szabad immár irodalomtörténeti dokumentumnak lekinthető egyik levéllel közölni, melyet egyik íróársához írt, aki egy évvel ezelőtt 60-ik életévének betöltése alkalmából üdvözölte. Azt írja többek között Debrecen nagy költője:

„Ha ezelőtt 30 évvel azt mondta volna valaki, hogy: „Na, majd 30 év múlva gratulálók hatvanadik életéved betöltéséhez” — areulesaplam volna. Egész komolyan: 30. legfeljebb 40 évet szantam magamnak. Lírikusnak 42-nél nem is igen jár több. Igenám, esakhogy én ezenkívül epikus is voltam, tragikus is voltam; még tanulmányokat is írtam. Életem terjedelmének kiszabója tudta jól, hogy ezekre is idő kell, azért ragasztott a 30-hoz még 30-at. Nem bánt a lelkiismeret: felhasználtam, kitöltöttem tartalommal, Nézetem, láttam, szemléltettem, éreztem, gondolkoztam szakadatlanul. Ösztönös volt bennem az életem célja: 1. megfesteni a magam egyéni képét, 2. megfesteni a korombeli magyarság lelkét. Magamat közel 20 kötet (körülbelül 1200—1400) versben írtam, boncoltam, elemeztem, festettem és faragtam. A korombeli magyarságot körülbelül 22 regényben és 40 drámában (és 20—22 nagyobb elbeszélő költeményben) vonultatom föl. A tipikus, törzsmagyart mindig édesapámban ragyogtatom (Deák György, Bakó Mihály, Vas fiákeres), mert nála remekbe teremtettebb magyart nem ismertem a világon.

Láttam én a magyarság sorsát, végzetét?

Láttam.

Eredeti (keleti + nyugati) összetételénél fogva erjesztő kovácsa (lehet) Európa népei kelő kenyérének.

Mi magyarok más fajba olvadva (germán, orosz) megtartanánk a nagy befogadó nemzetfésben külön egyéniségünket — akár mint betegség, akár mint mint túlházbzó energia.

Láttam-e magamat, az egyént, a külön magyart sorsom fekete és bíhor palástjában? Láttam. Engemet az ellentétek törvénye forgatott: azért nem adta meg normális vágyaim teljesülését, hogy emberentúliakra sóvárogjak s így óriás vágyaimmal hatalmasítam rendesnek indult méreteimet. Az embert is, a magyart is tisztán lehet látni egyéni areám alatt. Mindéről elmondtam gondolatomat: Istenről, emberről, vallásról, társadalomról, művészetről, államról (jogról), erkölcsről, hámról, békéről és háborúról, életéről és halálról, egyénről és tömegről, tudományról és fantáziáról, férfiről és nőről, esaládról és szerelemről. Persze: szétszórvá könyveim, rengetegében. Ha összekereknek, látná az ember: minden utat megjártam, minden kérdésre feleltem vagy próbáltam felelni, minden zárt ajtón kopogtam. Lírikus, epikus, tragikus voltam: daloló és gondolkozó, énekes és tanító.

A debreceni lábbeli készítő iparosság kéri, hogy talpbőrt csak iparosok vásárolhassanak

A debreceni Ipartestület börpári érdekképviseleti csoportja évszázó közgyűlést, ennek lefolyása után pedig taggyűlést tartott, mindkettőt Takács János elnöklésével. Az Ipartestületet Szendrey Sándor alelnök, a szakosztályokat Szabó Gábor és Fitorj Ambrus képviselte. A taggyűlésnek egyetlen tárgya volt, az a határozati javaslat, amelyet Lajos Béla, a csoport jegyzője terjesztett elő. Előzetesen Takács János az anyaggazdálkodás eseményeit ismertette a mai napig. Rámutatott arra, hogy az érdekképviseleti csoport ezekben a rendeleteknek a végrehajtása tekintetében milyen munkát fejtett ki, működésük voltaképpen a bőrelőszó bizottság munkájában jutott kifejezésre. Mindent megtettek, amit a törvényes keretek között lehetett. Az elintézendő ügyek legnagyobb része olyan volt, hogy Budapestén az anyagelőszó bizottságnál vagy a helyi közigazgatási hatóságnál beadványokkal vagy személyesen kellett eljárni. Ezért nem hívták össze időközben a csoportot, hogy senkit se vonjanak el napi munkájától. Minden igényt igyekeztek kielégíteni és a panaszokat orvosoltatni.

Szabó Gábor, a eszmadia szakosztály elnöke számolt még be működésükről, mely a csoport elnökségével és az Ipartestülettel közösen folyt. A siker és eredményok nagyrészt annak köszönhetőek, hogy Galamb Ferenc elnök a legnagyobb odaadással járt közben mindenütt, ahol csak kellett, az ő érdeme a siker. Támogatásáért ezúton fejezi ki hálás köszönetüket. (Taps.)

A gyűlés Takács János jelentését egyhangúlag tudomásul vette.

Takács ezután bejelentette, hogy az anyagellátás tekintetében megjelent legújabb rendeletet nem vehetik szó nélkül tudomásul, mert olyan intézkedések vannak, amelyeket szerelmeknek tartanak az iparosok. Reméli, hogy a miniszter, ha tudomást szerez az ország iparosainak panaszáról, javít a rendeleten. A rendelet 4. §-át igen veszélyesnek tartják az anyagiánnal már is küzködő iparosok. A kötött gazdálkodásnak minden sérelme mellett is nagy előnye volt az, hogy megoldotta az iparosok javára a kontárok ellen folytatott harcot. Ugyanis a kötött gazdálkodás mellett a kontár nem juthatott anyaghoz. Nagy fájdalomunkra a most megjelent 102.520/1942. KM. sz. rendelet, amely lehetőséget ad a kontároknak az érvényesítésre.

Ezután Lajos Béla az érdekképviseleti csoport jegyzője felolvasta a határozati javaslatot, mely többek közt ezeket tartalmazza.

DEBRECZEN

5. OLDAL
1942. II. 26.

Irodalmi munkásságom mezője nagyon széles és nagyon tarka tablázatú. Csak Babits állhatja velem a versenyt kortársaim közül. Hiszem, hogy munkáimból össze lehet válogatni: egy kötet jó lírai verset (100—120-at), egy kötet jó epikai költeményt, egy maradandó regényt (Deák György, A fáltos fiú), egy maradandó drámát (Magyar tragédia), egy kötet időt álló művelményt, egy kötet szép prózát, egy kötet korfestő naplót. Tehát: nem éltam hiába. Nagy időben zúgott le életem drámája, sukszó és sokan fognak bennünket emlegetni. Szeretettel köszönt: Oláh Gábor.

Beeses és jellemző sorok ezek, lenyűnölően élesen világítódik meg egy soha kétközen nem méltányolt nagy magyar művész lelki arca...

Debrecen közönsége néhány nap múlva ünnepelni fogja Oláh Gábor... A hétköznapi hármahóli ünnepi berecek mélyesleges tisztaságára ébredt város elfordítja arcát a lárnás, robotos hétköznapiok vásári zajától és lélekben a Nagyerdő felé fordul, melyen túl klinikai ágyán betegesen fekszik a költő, színes, gyönyörű álmok konok álmodója, aki soha nem akudott, aki példát mutatott életével, hogy szolgálhat valaki korunkban is egy mindennel magasztosabb eszmét: a magyar kultúra eszméjé, minden feláldozva... egész életével...

Az előbb említett rendelet előírja, hogy bőrkeresztő talpbőrt — súlyra való tekintet nélkül — a rendelet függelékében meghatározott nagyságra és alakú idom darabban szolgáltatni kell. Az iparosság szerint ez a rendelkezés nincs figyelemmel a gyakorlati életre és olyan helyzetbe hozza a börpárosokat, hogy gyakorlati végrehajtását teljesíteni szinte képtelen, viszont a rendelő közönségnek egyenesen kárára van: kénytelen az általános érdekek védelmében a rendelet fenntartása ellen tiltakozni és kérni ennek a rendelkezésnek visszavonását. Különösen azt kéri, hogy talpbőr ptos utalvány ellenében csak iparigazolvánnyal bíró iparosok vásárolhassanak, annál is inkább, mert ha ez nem történik így meg, akkor az iparosságot kiszolgáltatják a jogosulatlan iparizoknak, a kontároknak, de a bőrelvonó üzérkedésnek is tág tere nyílik.

A javaslat indokolásában rámutatnak arra, hogy a súlyszerinti anyagkiadás előnyösebb volt, mert a bőrtalpbőrtakarakosabb volt felhasználható és a talpalásoknál a cipők tartósságára is figyelemmel lehettek. Az idomban kiadott talpbőrt a lehetőséget kizárja vagy megnehezíti. Az iparosok tehát kéri, hogy ismét súly szerint vásárolhassák a talpbőrt. Súlyos veszélyt jelent, ha a fogyasztó vásárolhatja meg a talpbőrt, mert így módja nyílik, hogy kontárokkal javíttassa cipőjét, sőt arra is, hogy fel se dolgoztassa, hanem drágábban adja.

A taggyűlés a javaslatot hozzászólás nélkül, egyhangúlag elfogadta és felterjeszti a közellátási miniszterhez, egyben megkérli az ország összes ipartestületeinek, hogy hasonló felirattal támogassák kérésüket.

A határozati javaslat elfogadása után Fitorj Ambrus a cipészszakosztály elnöke szakmai szempontból bizonyította be, hogy az idomtálpak rendszerre nem felel meg a gyakorlati életnek és anyaggazdálkodási szempontból sem jó, mert sok anyag megy kárba. Ha magánosok is vásárolhatnak talpbőrt, akkor tere nyílik ismét a láncereskedelemnek, ez pedig senkinek sem érdeke.

A cipésziparosság bizik benne, hogy a miniszter teljesíti kérelmüket és javít a rendeleten.

Ékszer, óra

Hora Endrétől
Kossuth ucca 2. sz.
(Városháza épület).

Amikor még agyonverés járt a káromkodásért

Bűrtől, botlás, nyelvkihúzás, városból való kitiltás volt még a szelidebb káromlások büntetése is — Érdekes ítéletek a káromkodással kapcsolatosan Debrecen történetében

Az utóbbi időkben egyre több szó esik arról, hogy a magyar társadalom megszerzetten vegye fel a harcot a legesüfabb bünnel, a káromkodással szemben. Mindig többen és többen csatlakozunk ehhez a mozgalomhoz és jól esik tapasztalni, hogy a társadalom felveszi a harcot az elvetemült, nyelvel való vétkelés ellen. Ma már törvény is van arra, hogy a nyilvánosan káromkodókat megbüntessék.

Ma van törvény, de volt ez régen is, amint a régi debreceni évkönyvekben való lapozgatás alkalmával tűnik ki leginkább. Néhai jóemlékű **Kővez Ákos** városi levéltáros gyűjtötte össze azokat az eseteket, melyekben a városi nemes tanács különféle bűnök felett hozott ítéleteket. „Debrecen város régi büntetőjoga” című könyven találjuk a válogatott büntetések özönét azért, mert valaki adta, teremtette „káromlással” vétkezett például.

Az ősi kalvinista város puritán erkölcsi és hagyományai mai szemmel kegyetlen volt büntetése alkalmazásában, de az bizonyos, hogy minden szürre-szóra nem is vették fel Isten szent nevét. Nemi folyt utcahosszat a káromkodás, mert egy-egy előforduló eset után munkája akadt a bakónak...

Hogy ma mi volna a 16—17. században divatozó törvények alkalmazása mellett, arra nem is jó gondolni. Vajmi kevesen volnának olyanok, akiket a bakó, a hóhér, a cigány pribék el ne intézne legalább néhány botlással, vagy párnas arisztommal. A küzdelem, a harc, mely folyik a káromkodás ellen, nem fog megállni, éppen ezért felelevenítünk néhány esetet a múltból, hogy látván lássák a mai emberek, milyen büntetése volt régen a magáról megfélemlítő szitkozódónak, átkozódónak. Hogy verték kövel székkel a fejét annak, aki súlyos káromlással vétkezett, vagy hogyan verték reá szék botlást azért, mert esűf szavakkal átkozódott...

Mengh Balázs uram a többi között a nemes magisztrátust gyakorló szavakkal illette, törvény elé került, ahol megfeddették s meghagyták, hogyha ismételen előfordul efféle, kivonják a nyelvet azon melegében...

Csiszár Lőrinc uram részegen gyala-zatos beszédet folytatott, a törvény arra ítélte, hogy 12 napra az akasztó-fához költözzék, látván lássa mindenki elvetemült gyala-zatát.

Fodor János boeszkorkészítőmester az inasát teremtéttel szidta, miután rossz nyelvi híre van különben is a mesternek, dacára annak, hogy szakmájában mesterműves, három napig tőndőbe tetették fenti bűnéért.

Nyilas István uram még inkább megjárta. A házánál tűz ütött ki, ami hírre az akkori szokás és parancs szerint lejöttenek a tüzoltó oszlopok és házollás közben leszedték a zsinórt Nyilas uram házáról. Nagy uerégében Nyilas uram kutyateremtéte diákoknak szidta a tanuló ifjú-ságot, meg is kapta a maga büntetést, mert kerekben egyheti arisztomot kapott az egyetlen kutyateremtéte szóért.

Túri Sára öregasszony a leányát és vejét szidalmazta, moeskolta, amiért a törvény kétheti arisztomot szabott ki reá azzal a megokolással, hogy öreg-asszony létere jó példával kellene elől járnia.

Szalkai Miklós a feleségét adta teremtéttel szidalmazta és más durvaságokat elkövetett asszonyával szemben. A durva magaviseletet nem tudták bizonyítani, de a szidalmazást igen, amiért is ötven botot és egy-

hónapi arisztomot kapott ezért a meg-gondolatlan szidalmazásáért.

Nagyon érdekes eset lehetett **Varga Ferenc** uram esete, aki a felesége által eléje tett tejet és galuskát a ménykövel ültette és esűfül káromkodott, mert nem hást adott az asszony ebé--re, Nosza, a törvény se volt rest, har-minc botlást mértek ki reá nyomban, de miután a deresről felkelt, a hóhér

Adóengedés a hadbavonultaknak

A pénzügyminiszter 215.387/1941. VII. számú rendelete szerint a honvédelmi szolgálatot teljesítő iparosok, kereskedők és más hasznos hajtó foglalkozást, valamint szellemi szabad foglalkozást folytató személyek foglalkozásukat, vagy üzleti működésüket több esetben kénytelenek szüneteltetni, mert nincs olyan hozzátartozójuk, aki helyettük az ipart, vagy más hasznos hajtó foglalkozást stb. folytatná.

A hadbavonulás következtében ilyen esetekben indokolt, hogy a hadbavonulás időtartamára a kivett általános kereseti adójuk, a jövedelmi adónak pedig arra a jövedelmi forrásra aránylagosan eső része töröltessék. Ehhez képest felhatalmazta a miniszter a pénzügyigazgatóságokat és adóhivatalokat, hogy minden olyan esetben, amikor a hadbavonult, vagy hozzátartozója hitelt érdemlően igazolja, hogy az ipart, üzletét, hasznos hajtó, vagy szellemi foglalkozását a hadbavonulás miatt kénytelen teljesen szüneteltetni és nincs olyan személy, aki őt helyettesíthetné, az általános kereseti adót

Megkapó ünnepély keretében vette fel az állami kiegészítő iskola a Magyar Gyógynevelőiskola uttörőjének, Náray Szabó Sándornak nevét

Nagy érdeklődéssel kísért névadási ünnepély folyt le a Miklós uccai állami kiegészítő iskolában. Az ünnepélyen megjelentek a tankerületi kir. főigazgató-ság és tanfelügyelőség képviselői, ott láttuk **Hajdu József** örnagyot, a Légoltalmi Liga képviselőjét, dr. **Erdei Mihály** ref. vallásoktató lelkészt, dr. **Szabó János** r. katolikus lelkészt, **Gáspár János** gyógynevelőiskolai tanárt és másokat.

Az ünnepély a Himnusz elnevelésével kezdődött, majd **Jónás Ida** IV. oszt. növendék szavalt.

Ezután **Kelemen Géza**, az intézet kiváló pedagógus igazgatója megnyitó-beszédben hangzott, hogy ma, amikor a világ minden szömottevé pontja lángokban áll a fegyverek világító tűzétől, a tomboló harcban mi csendes, boldog szigeten élők, imádságos szívvel adunk hálát a Mindenhatónak, hogy országunkat és annak békés lakóit megmentette a borzalmak megismerésétől. Az idők múlása Isten segítségével, országunk kormányzójának, vitéz nagybányai **Horthy Miklós** Ötöméltségének bölcs irányítása mellett s fegyverbarátaink közreműködésével reméljük, hogy mielőbb meghozza azt a várvárt időt, amikor minden erőnket hazánk kulturális fejlesztésére fordíthatjuk.

A debreceni állami kiegészítő iskola a mai naptól kezdve kiemelkedik az ország többi kiegészítő iskolái közül azzal, hogy a kiegészítő iskolafaj megteremtőjének nevét veszi fel. Köszönetet mond a kir. főigazgatónak és a tanfelügyelőségnek, hogy jóindulatú pártfogásukkal ennek eléréséhez segítettek. Az ünnepélyt azért tartottuk éppen ma, — mondotta, — mert nagy névadónk, néhai dr. **Náray-Szabó Sándor** volt vallás- és közoktatásügyi államtitkár ma 81 évvel ezelőtt született. Iskolánk 1908. évi alapítása teljesen az ő műkö-

és szidalmazta, valószínűleg alaposan kiadta a mester a porcióját, még helyben tizenkét botot vertek reá...

Egy-két kiragodott példa, melyeknek felelevenítése nem egészen érdektelen ma se. Esetek, melyek egy amolyan jól kicirkalmazott mai káromkodást aligha közelíthettek meg, mégis elvették a bűnösök a méltó büntetésüket. Egészen bizonyos, hogy ma is fellette jól fogna egy-kétheti arisztom, vagy botlás a káromkodásokra, bizonyan gyorsabban kigyógyulnának ferelmes szokásaikból.

és a jövedelmi adó aránylagos részét a KHÖ 22. paragrafusa, illetőleg az I. V. H. Ö. 58. paragrafusa alapján a hadbavonulás napjától kezdve töröltesse, a következő évi kivételeknél pedig ezt a körülményt az adóalap megállapításánál megfelelően vegyék figyelembe.

A rendelet az eddigi helyzettel szemben igen lényeges újítást hozott. Az adózónak nem kell bizonyítania jövedelmének tartós csökkenését, sem azt, hogy még méltányos részletfizetést sem tud teljesíteni, hátralék esetén nem kell érveket felhozni arra, hogy a szöbanforgó hátralékok behajtása létét fenyegetné. Teljesen elegendő, ha a hadbavonulás tényét és helyettesítése megvalósíthatatlanságát igazolja, például ipartestületi tanusítvánnyal, vagy kamarai igazolással és ezáltal az adóengedés kedvezményét a maga számára biztosítja és ez a visszatért honvéd számára is meghozza azt a kíméletet, amelyre egzisztenciájának felépítése szempontjából valóban szüksége van.

désj idejére esett. Dr. **Náray-Szabó Sándor** nemcsak gyakorlatilag, hanem szellemileg is szolgált a gyógynevelőiskola ügyét. Külföldi és hazai szaklapokban jelentek meg tanulmányai, amelyre az egész művelt világ felfigyelt.

Kelemen Géza igazgató ezután a debreceni gyógynevelőiskola megalakulását és fejlődését ismertette. A debreceni iskola 1908-ban alakult egy tanerővel és egy osztállyal, mint községi iskola. 1912-ben államosították. 1919-ben már hat tanerő működik az iskolában és 11 évvel az alakulás után már a 20 növendék helyén 138 rudas tanulója van az iskolának. Az iskola nemcsak tanítással foglalkozik, hanem szociális téren is nagy szölgálatokat teljesít. Az intézet szögyény tanulóinak 65 százalékát különböző jötkönytársági egyesületek megértő támogatásával tankönyvvel, ruhával és cipővel látják el minden évben. A tanítók, tanárok kezében van az ország, az emberiség sorsa: megváltoztathatják a népet, a jövőt. Amennyire érdeke tehát a nemzetnek a normális gyermekek nevelése, éppen úgy érdeke, hogy ne feledkezzen meg a gyógyítónevelésre szörlő nagytömegek röl — fejezte be nagyhatású beszédét **Kelemen Géza** igazgató.

Szalóczy Erzsébet szövalata után **Papp György** tanár tartott gondolatokban gazdag beszédet **Náray-Szabó Sándorról**, aki mint közoktatásügyi államtitkár emberszerető lelkevel, melegen érző szöívével a szenvedők, nyomorultak ügyéért dolgozott és a gyógynevelőiskola oktatásügy vezére volt. Munkátsáit a gyógynevelőiskolában, — így a debreceni állami kiegészítő iskola igazgatóját is, — személyesen ismerte. Halálával a gyógynevelőiskola ügye legnagyobb barátját, igazán önzetlen vezérét és legjelesebb pártfogóját veszítette el. Legnagyobb érdeme a gyógynevelőiskola fogalmának tisztázása volt, elgondolását később minden fogyatékos gyermekre kiterjesztette. A gyógyítva oktatásnak ezt az értelmezését elcinte sokan elleneztek, később azonban külföldi szakemberek is elfogadták. Mint szervező is nagy volt, felemelte a gyógynevelőiskolák számát. A debreceni kiegészítő iskola a nagy névadó szellemében közd tovább és ünnepein számára

DEBRECZEN

6. OLDAL
1942. II. 26.

amikor nevébe felveheti **Náray Szabó Sándor** nevét. **Náray-Szabó Sándor** sok elgondolása még megvalósításra vár, az országban még 20.000 fogyatékos gyermeknek kell gyógynevelőiskolai oktatásban részesülnie és a debreceni kiegészítő iskolát is 400 gyermeket befogadó inté-zetté kellene kibővíteni.

Barna Irén Viola VI. oszt. tanuló szövalata után dr. **Erdei Mihály** ref. vallásoktató lelkész a református egyház nevében üdvözölte az új nevet nyert intézetet, átadva az új pecsétet igazgatójának, **Kelemen Gézá**nak. Dr. **Szabó János** róm. kat. lelkész a katolikus egyház nevében köszöntötte az iskolát.

Kelemen Géza igazgató zárószövalában hangzott, hogy a mai nappal új kor-szak kezdődött az intézet életében és **Náray-Szabó Sándor** szellemében haladva tovább remélik, megérthetik azt, hogy az iskola az ő elközelése szerint bővül és teljes mértékben szölgálni fogja az értelmileg fogyatékos gyermekek nevelésének ügyét. A Szözat elnevelésével ért véget a szép ünnepély a debreceni **Náray-Szabó Sándor** állami kiegészítő iskolában, melynek tanári kara élén **Kelemen Géza** igazgatóval, **Varga Béla**, **Papp György**, **Kelemen Gézá**né, **Csillik György**né, **Zelezákné Ferenczy Laura** pedagógusokkal értékes, nagyjelentőségű munkával közd azért, hogy minden gyermeket megmentsenek értékként a magyar nemzet számára.

Bucsatelepen

megtalálták a módját annak, miképpen tartsanak közművelődési előadást. Meg-történt nem egyszer, hogy az előadásokon harmincan, negyvenen jelentek meg, de csak egyszer heten.

A február elsejei előadás megtartásá-ra **Vékony Irén** ottani postamester-nő vállalkozott a „távírat ismertetése a gyakorlatban” címmel.

Ugy vélte, ha az egyik előadáson csak heten jelentek meg, akkor az ő ügynevezett „szöraz témájú” előadásán egy hallgató sem lesz és ennek elkerülése végett nagyot gondolt. Betanított egy öttagból álló leányköröst, régi magyar és hazafias dalokra, akik hegedűszö mellett az ő előadása előtt énekelni fog-nak, azután plakátokat szerkesztett, amely hirdette azt, hogy **Oláh Mariska**, **Oláh Juliska**, vitéz **Faluházy Irénke**, **Szatmári Veronka** és **Molnár Aranka** bucsatelepi leánykák énekelni fognak, **Sáfian Lajos** hegedűkísérete mellett és hogy — belépődíj nincs.

Az előadáson kétszázhuszan jelentek meg, akik a jól sikerült énekszömotokat megismételték, majd tréfák következtek és végül a „távírat gyakorlati alkalmazása” c. előadás ismertetése következett.

Február 19-én meg a „telefon gyakorlati ismertetése” címmel tartott elő-adást **Vékony Irénke** postamester-nő. Ekkor már hazafias szövalatok is hangzottak el. A terem zsöfolóság meg-telt.

Tóth Kálmán tiszteletes, **Somogyi Ferenc** rk. plébános és **Kátay községi főjegyzö**, köztisztvisletben álló községi vezetöférfiak megjelenése és buzdítása hozzájárult nagyban a sikerhez.

Vékony Irén postamester-nő megmut-tatta, hogy az „ügynevezett szöraz témákat” is „megemésztí” a falusi nép, ha énekszömotokkal, hazafias szövalatokkal és tréfákkal van „fűszerezve”. (A.)

Rejtélyes eltünések sorozata Debreczenben

Debreczenben az utóbbi idöben szörozatosan jelentenek be eltünéseket a rendörségen. Különösen a fiatal-korúak szerepelnek nagy számban az eltüntek között.

A tegnapi napon újabb két eltünést jelentettek be. **Jakucska István** 10 éves gyermek, **Telesi-utca 64. sz.** alatti lakos február 22-én délután elment hazulról és azóta nyomave-szett.

Ugyancsak eltűnt **Tóth József** 17 éves, **Timár-utca 15. szám** alatti lakos február 18-án lakásáról. Az a gyanú merült fel, hogy Debreczen-t elhagyta, mert utoljára a pályaudvar környékén látták.

A rendörség megindította a nyomozást az eltüntek felkérésére

Rádió

minden típus beszerezhető részleteire is
Horváth Sándor
Hunyadi ucca 18. szám
Telefonszám: 17—57.

H I R E K

"DEBRECZEN"

szerkesztősége, kiadóhivatala és nyomdája József királyi herceg u. 1. (Bikabérbáz.) Telefon nappal-éjjel: 17-52 és 27-89. (6 mellékállomás.) Előfizetési árak: havonta 3.— P. negyedévenként 8.70 P. Ára: hétköznap 12 fill., vasárnap 24 fillér.

Dolgoztass, hogy dolgozhass!

Szeresd a hazát. Boldog leszel, ha a férfikor napjaiban e szavakat úgy fogod érthetni, úgy fogod érezhetni, amint kell.

Kölcsey Ferenc.

Gyógyszertárak éjjeli szolgálata febr. 21-én reggel 8-tól 28-án reggel 8-ig: „Nap” Piac uca 1. telefon: 27-73. — „Aranyegyszaru” Kossuth 8. t. 24-96 „II. Rákóczi” Miklós u. 55. tel.: 23-43 „Sztankay”, Szent Anna 64. tel. 25-58

Honvédek harangja

(Honvédségünk egy Don-vidékéről származó harangot adományozott az eszékárosi református egyházközségnek) Menetel a magyar honvéd Messze muszka tájon Don vidékén, Donyec partján Vépiros a lányom.

„A keservit! — szól a honvéd — E cudar világnak. Itt a latrok a templomból Magtárt fabrikálnak.”

Egyszer aztán az történt meg, — Szól a rege róla... Egy harangot szákmányoltak Egy vitézi módra. Bajonéttal megpöngétték Azt a kis harangot.

S esoda történt. Szívbe szálltak Zengve szálló hangok. Ráborultak, simogatták, Isfen a tanúja —

„Vigyük haza honvéd pajtás Haza Abaujba!” És úgy történt, Hazahozták Eszékáros községbe. Százta ott szól a harang Ur dicsőségére.

Magyar honvéd vitézségét Hirdeti ez a hang. A csillagos kis toronyban Gíngalag-gíngalag... Ezerkilencszáznegyvenkettő Nagy télén olvastam Kis betűkkel ezt a kis hírt

S nagyot sóhajtottam: Aldja meg az Isten a hős Magyar katonákat! Míg ilyen hű szívek élnek Nem féltet hazánkat.

(Sárrétudvar). Nagy Ferenc.

— Lurtz Eduard nagyváradi német főköznal, I. o. követségi tanácsos Szilassy László főispánál és Rásó István alispánál szerdán tisztelő látogatást tett.

— Az Ipartestület kebelében működő építőipari érdekképviseleti csoport vasárnap délelőtt 11 órakor az Ipartestület dísztermében taggyűlést tart. Ezen a város részére végzett közmunkákkal kapcsolatos kérdéseket és ügyeket tárgyalják. A taggyűlésen Kalenda Lóránt városi műszaki tanácsosok is megjelennek, hogy közvetlenül meghalassa az építőiparosság kívánásait és panaszainak orvoslásáról velük megbeszélést folytathasson.

— Az Olasz Kultúrintézet ingyenes nyelvtanfolyamaira a beiratás meg tart Az intézet hallgatói a nyelvekén kívül ingyen látogathatják az Alta Cultúra előadásokat, filmmatinékat, koncerteket. Az intézet gazdagon felszerelt könyvtárában megtalálhatók a klasszikus és modern irodalom leghíresebb termékei. Tandíj nincs, beiratási díj 5 P

Alta Cultúra előadás. Az Olasz Kultúrintézet igazgatósága közli, hogy az Alta Cultúra előadások ideje megváltozott, minden hétfőn és csütörtökön Renato Fleri az intézet igazgatója és pénteken 6—7 óráig Gaetanov Trombatore a Tisza István tudományegyetem nyilvános olasz tanszékének nyilvános rendkívüli tanára előadásában. Érdeklődőket szívesen lát, Hatvan uca 2. sz. telefon: 12-04.

Hirdetmény a bevonultak rendkívüli családi segélyéről

A m. kir. Honvédelmi Miniszter úr a Pénzügyminiszter úrral együttesen kiadott 5843—eln. 23—1942. sz. körrendelete értelmében azok a tényleges katonai szolgálatukat teljesítő nem hivatásos katonai állományú rendfokozat nélküli vagy a valóságos szakaszvezetői rendfokozatnál nem magasabb rendfokozatú személyek által a bevonulásukat megelőzően eltartott legközelebbi hozzátartozói (feleség és gyermek), ha a bevonuló katonai szolgálatát az ország határára túl teljesíti és ha rendes családi segélyben bármilyen törvényes okból (pl. házasságkötés időpontja) eddig nem részesült, annak ellenére, hogy családjának, illetve legközelebbi hozzátartozójának (feleség és gyermek) rászorultsága egyébként megállapítható lett volna, rendkívüli családi segélyben részesíthetők. Az ilyen személyek részére a rendes családi segély közötti különbözet visszamenőleg 1941. évi július hó 1-től állapítható meg és folyósítható.

— A gazdasági szakértőknek az a véleményük, hogy a lassú olvadásnak erős talajjavító hatása lesz. Ez különösen az alföldi buckáknál értékes, mert a magasabb partok is bő csapadékot kapnak.

— Keitel vezértábornagy kétnapos szlovákiai tartózkodása után kedden este elutazott Pozsonyból.

— Ma ipartestületi előjárásági ülés. Ma este hat órakor ülést tart az Ipartestület előjárásági. Tárgyalják a múlt évi zárószámadványt és az ezévi költségvetést és több más fontos ügyet vitatnak meg.

* Bartalis tancsiskolájában március 3-án táncanfolyam kezdődik. Szépen táncolni Bartalislól tanul.

— A Népszerű Angol Tanfolyam esti órái mellett délutáni tanfolyam indul a jövő héten. A 32 lecke adó tanfolyamon csak beiratkozási díjat kell fizetni, ami tíz pengő. Órák: hétfőn és csütörtökön délután 3—5-ig. Beiratkozni lehet naponta délután 4—5-ig. Sebestyén Endre angol lektor lakásán, Bethlen-utca 41.

* Vegyen debreceni hadirokkantsorsjegyet. Darabja egy pengő. Ezer értékes nyeremény. A nyeremények egy része megtekinthető a városháza épületében levő Tóth Gyula cég vasnagyerkeskedés kirakatában. Sorsjegyek a HONSZ, Kossuth uca 43. szám alatti székházában, a Debreceni Újság kiadóhivatalában és a trafikokban még kaphatók.

— A Bakonyban állítólag néhány medve jelent meg. A vadászok nekiindultak felkutatására. Azt hiszik, hogy valamelyik északi erdőszélelő menekült le a háború elől a macsó-család.

— Vasúti karambol történt a hajdúszoboszlói állomáson tavaly szeptember 10-én. A délutáni órákban hibás váltóállítás következtében mozdonyok rohant egy tehervonat és a mozdony megrongálódott. A karambol okozása miatt a debreceni törvényszék elé került Sági Gyula tőrmester és Csuhá István váltókezelő. A vádlottak azzal védekeztek, hogy rendkívüli vonatról volt szó, nem is jelzett időben érkezett a pályaudvarra és azért történt a hibás váltóállítás, mert szokatlanok voltak a körülmények, nem volt biztos a vonat erkölcsei ideje. A bíróság a tőrmestert 300, a váltókezelőt 100 pengő pénzbüntetésre ítélte el. — Az ítélet végrehajtását felfüggesztették.

— TESZ feloszlott. A Társadalmi Egyesületek Szövetsége kedden délután tartott közgyűlésén kimondta feloszlását.

— Áruzejtetés miatt feljelentést tettek Silber Antalné szatócs, Csokonai-utca 23. szám alatti lakos ellen, aki a feljelentő állítása szerint 47 kilónyi vereshagymát rejtget üzemében és azt nem hajlandó árubocsátani. A rendőrség megindította a vizsgálatot az ügy tisztázására.

ható.

A rendkívüli családi segély összege és az arra való jogosultság megállapítása, kiutalása és folyósítása, valamint egyéb eljárási módok a rendkívüli családi segély körüli eljárásokat szabályozó és jelenleg még érvényben lévő 13.440—eln. 18—1939. H. M. és P. M. számú rendelet szerint történik. A segély folyósítása iránt külön kérelmet nem kell beadni, hanem azt a bevonultaknak alosztályparancsnokságuknál ki-hallgatáson élő-szóval kell kérniük.

Az 1939. IV. tc. 1. paragrafus értelmében zsidónak tekintendő és ez okból a 2870—1941. M. B. számú rendelet értelmében a m. kir. honvédségnél, illetőleg annak alakulatainál kiegészítő szolgálatot teljesítő személyek hozzátartozói részére ezen rendeletben szabályozott pénzbeli támogatás nem állapítható meg és nem folyósítható.

Polgármester.

— A római trolleybus- és villamosforgalomban jelentős korlátozásokat léptettek életbe. Több trolleybus-t és villamosvonalat teljesen megszüntettek, más vonalakon pedig a forgalmat lényegesen korlátozták. — A korlátozások a villamos árammal való takarékoság szükségességével függnek össze.

— Az Erdélyi Múzeum Egyesület elhatározta, hogy Körösi Csoma Sándor halálának százéves évfordulóját nagy emlékünneppel üli meg. Érdekes, hogy az egyesület maga is ez évben ünnepli fennállásának századik évfordulóját. Ezért elhatározták, hogy a jövőben fokozottabb súlyt helyeznek a tudomány népszerűsítésére is.

— Rendőrök harca a szökött fegyencel. Huber György soproni szökött fegyencel, — aki visszavért lakására, — három rendőr ment érte. Az álmából felzavart Huber szembeszállt a rendőrökkel, a kezéigében levő tárgyakat feljűk dobálta, majd rugott, harapott. Az egyik rendőr revolverével fejbavágta, mire elkabult. A pisztoly elsült, de a golyó a faiba fűródött. Megkötözve vitték a rendőrségre s felelni fog az utóbb eikövetett csempészési bűneiért és a hatósági közeg elleni erőszak miatt is.

— Meggyilkolták és kirabolták Cseh Imre egervölgyi kisbirtokost. Szőlőjének pincéjében bukkantak holttestére. Feje felismerhetetlenségig össze volt zúzva, öt bordáját összetörte, mindkét karját kettévágta a baltás gyilkos. A csendőrség megindította a nyomozást.

— 3800 éves a világ legrégebbi szelmeslevele, melyet most találtak meg Babylon közelében.

— Öt évi és kethónapi fegyháza ítélték összbüntetés kiszabása során ifj. Lévi Gábor napszámot, aki sorozatos lopásokat, betöréseket követett el és már többször volt elítélve. Büntetését a debreceni törvényszék Fővenyessy tanácsa most összevonta és az ítélet kihirdetése után az elítéltet az ungvári fogházba kísérték.

— Összeesett bűnügyének tárgyalásán. Nagyarányú ékszerész bűnügyben tartott tárgyalást tegnap a budapesti törvényszék. Róna Siegfried és társai csaptak be egy ékszerész. Azt állították, hogy a báró Groedel család ékszerreit letétbe helyezik nála és majd eladják, de addig is 500 pengő előleget kérnek. Az ékszerész átadta a pénzt, mert a bárói család pecsétje volt a csomagban. A bíróság a többi vádlottakat már elfélté. Rónát most fogták el. Zavaros feleleteket adott a bíróság előtt, mint mondta, igen rosszul van. Nemsokára összeesett. A bíróság törvényszéki orvosszakértőért küldött s a tárgyalást felfüggesztette.

DEBRECZEN

7. OLDAL
1942. II. 26.

A gyalogjárókat tisztítani kell

ezt büntetések kilátásba helyezésével a hatóság is figyelmébe ajánlja a háztulajdonosoknak, de ugy-látszik kevés sikerrel, mert különösen a város egyes ucain, de főleg külső kerületeiben bokáig érő latyak borítja a gyalogutakat. Nem seprík, nem lapátolják el és gyermekek, felnőttek seregei totyognak a hideg piszkos sárban. Ha már nem tesznek eleget a hatósági rendelkezéseknek és a büntetéstől nem félve piszkosan sártól borítva hagyják a járdákat, akkor leg-alább gondoljanak arra, hogy a mai világban a cipőt igen kímélni kell, mert nehezen lehet pótolni. A sár és víz teszi leghamarabb tönkre a cipőket, tehát a járdákat már csak azért is tisztán kell tartani, hogy sok-sok szegény embernek kíméljék a lábujját, hogy minél tovább tartson. Ha mindenki takarítja a járdát, mindenki tisztán jár ebben a városban és ebből csak haszon származik.

* Női és gyermek kötött ruhák, valamint kosztümök szakszerű összeállítását — felnőtteknek is — vállalja Sebők Mária, Rákosi Jenő uca 7.

— Az Oláh Gábor ezüstkoszorú ünnepe. Egyre hatalmasabb arányokban bontakozik ki az Oláh Gábornak adandó ezüstkoszorú akció. Maga az akció a Déli-múzeumban lesz 1942 március 1-én vasárnap délelőtt negyed 12 órakor. — Szereplők: Móricz Zsigmond, dr. Pap Károly, Biró Janka, Juhász Iza, Kultn Ilona, Zách János és Csobán Endre. Az impozáns emléket a Csokonai Kör pénteken reggeltől kezdve közszemlére fogja kitenni az egyik főuccal ület kirakatában. Azokat a testületeket és magánosokat, akik az ezüstkoszorúban egy-egy levél elkészítését vállalták, ezúton is kéri a Csokonai Kör vezetősége, hogy az ünnepeken való részvételüket Csobán Endre főlevéltárnál (Város-háza, földszint 6. telefonszám: 11-30.) bejelenteni sziveskedjenek, mert az ünnepeken csak meghívóval lehet részt venni. Az ezüstlevelek készítőitől névsorából a Csokonai Kör a következő neveket közölte velünk: Kiss József kir. tanker, főigazgató, Ary Lajos v. számvevő főtanácsos, dr. Péterffy László I. gimn. igazgató, S. Szabó József c. tanker, főigazgató Cegléd, dr. Loessl János kórház igazgató főorvos, Thuróczy György színművész, Sepsiszentgyörgy, Nagybakal Antal nagykereskedő, Halassy Mariska színművész, Szeged, Benyáts Emil nagykereskedő, Vidoni Testvérek és Társuk, Csomor Gyula moztulajdonos, Arany Bika Rt. Apaffi malom Hasányi Imre és társai, Tóth Endre író.

— Egy kétségbeesett hatgyermekes anya fordul a jószívű emberekhez. Férje 4 hónapja súlyos betegsége miatt munkáktelen s családjával együtt nagy nyomorban van. Ezúton kéri a jószívű embereket, segítsenek rajta és családján. Legesekegyebb segítségét is hálával fogad (ruhaneműt, élelmiszert) s érte küld. Címe: Róth Józsefné, Branyiszko-u. 10.

— Újrafelvételi főtárgyalást tartot-tak a debreceni törvényszéken Kiss László és Storb János földművesek ügyében. A nyírmártonfalvi Reviczky uradalomból annakidején dohányt loptak a pajtából és a lopás miatt gyanúba fogták a két földművest is és elítélték őket 5—5 napi fogházra. A két földműves hivatkozott arra, hogy nem vettek részt a lopásban, de két tanu terhelő vallomást tett ellenük, bizonygatták, hogy látták, amikor le-velesdohányt árusítottak. A két föld-műves ítélete jögerős lett és büntetésüket kitöltötték. A törvényszéköt ügyeknek újrafelvételét kérték, mert sikerült olyan tanukra akadni, akik megcáfolták az őket terhelő tanuk vallomását. A bírósági tárgyaláson a bizonyítás sikerrel járt és így a bíróság hatályon kívül helyezte a lopás ügyben hozott első ítéletet, felmentve a vád alól a két földművest.

Színház, Film, Szórakozás**SZÍNHÁZI MŰSOR:**

Csütörtökön este: **Sztambul rózsája**.
Pénteken este: **Kolozsvári dárídó**.
Szombaton délután: **Nótás kapitány**,
filléres helyárák.
Szombaton este: **Kolozsvári dárídó**.

Sztambul rózsája

Negyedszázaddal ezelőtt indult el európai hódító útjára a nagy osztrák komponistának, **Fall Leonak** „Sztambul rózsája” c. operettje. A magyar színpadokon osztatlan siker kísérte a darabot s ez a negyedszázad előtti fényjelzés az értékállás tényét igazolta, mert a mű szépsége ma is töretlen fényű. — Fall Leo nemcsak a dallamintázásnak volt ihletett művésze s partitúráját nemcsak a mesterségbeli fölény jellemzi mindezen túlmenően zenei formálása, hangszerelése gazdag művészi invencióval telített.

A vitéz **Jakabffy-társulat** felújítása szerencsés vállalkozás nemcsak azért, mert több mint egy évtizede nem került műsorra Debreczenben ez az operett, hanem azért is, mert az élvezetes, gördülékeny előadás stílusos, értékes és élvezetes produkció. Az előadás hibátlanul minősíthető és illuziókeltő.

Antal Ila játékkészlete, hangszerege hiánytalanul érvényesült **Kondzsa Gül** szerepében. **D. Kovács József** érett képzetudással és szívvel vitte sikerre **Kemál** pasa alakját. **Földessy Lilla** bájos közvetlenséggel és boszorkányos könnyedséggel játszik. **Szokoly Gyula** alakítása robbanósikerű. **Lendvay Lajos** játéka elhíhető és **Zách János** is otthonosan mozog. **Shimonyi Livia** játéka rokonoszenves tehetségről tanúskodik. Kisebbszerepekben **Szönyi Mária**, **Gál Jutka**, **Danek Pirokska**, **Kiss Kató**, **Bárdy Éva**, **Nagy Ilona**, **Borbás Zsuzsa**, **Pálffy Béla**, **Sándor István**, **Baarnay István** és **Bódy László** egészítik ki jó alkalmazkodással az együttest.

A zenei vezetést **Fest Vidor** karnagy szakavatott szakértelemmel tartja kezében s invenciózus formálózéssal ad fényt és színt a szárnyaló szép melódiáknak. —(Gsz).

A színházi iroda jelenti:

Csütörtökön is a nagy sikert aratott **fall-operett Sztambul rózsája** kerül előadásra, parádés szereposztásban, újszerű rendezésben.

Péntektől a rádióban is nagy sikert aratott operett a **Kolozsvári dárídó** **Márkus Lajos** fellépésével.

Szombaton filléres helyárákkal: **Nótás kapitány**, címszerepben **Márkus Lajossal**.

SZÍNHÁZI KISTŰKÖR

NAGYSZABÁSÚ ismerkedési estet rendezett vitéz **Jakabffy Dezső** színgazdát, az **Arany Bika** **Boesky-teremben** és az **Ujságíró Club** helyiségében. Az ismerkedési esten megjelentek a társulat tagjai teljes számban, **Tőkés Anna**, a **Nemzeti Színház** művésznője, **dr. Balogh Sándor** kultúratanácsnok, **Mikó Gyula** egyetemi m. tanár és a debreceni lapok színházi munkatársai. Az esten megjelentek kellemes hangulatban töltötték az estét vitéz **Jakabffy** direktorék vendégszerető társaságában.

MÁRKUS LAJOS felépülését őszinte örömmel fogadta a debreceni publikum és a kitűnő művészt a **KALAND**-ban színpadról lépésekor tapsokán fogadta. **Márkus Lajos** játéka a „Kolozsvári dárídó” férfi főszerepét.

REMEK kiállításban, ötletes rendezésben, parádés szereposztásban kerül előadásra a rádióban is nagy sikert aratott „Kolozsvári dárídó”. **Finom**, **hazafias romantika**, **üditő humor**, **pompás Schack Manka** muzsika a „Kolozsvári dárídó” sikerének főtenyezői. A darabot a **Jakabffy-társulat** kitűnő szereposztásban mutatja be.

ELMÉNY volt a „Kaland” debreceni előadása, melyet zsúfolt nézőtér tapsolt végig. **Zách János**, **Antal Ila**, **Márkus Lajos** pompás alakítása méltó volt **Tőkés Anna** ragyogó játékához. **Vitéz Jakabffy Dezső** együttese ezen az előadáson keresztül mutatta meg az igazi értékét a debreceni közönségnek.

• **Schaff** tanácskölésében a **Koronánan** március másodikán új tanfolyam kezdődik. Ma este ősszítanc.

— **Vargás** brazil államelnök elrendelte, hogy az öngyilkos **Stephan Zweigot** és feleségét államköltségen díszsírhelyen helyezték örök nyugalomra.

Hajdú megyében a lassú olvadás következtében nincs árvízveszély

Rásó István alispánhoz a tegnapi napon futottak be a jelentések a vármegye különböző részéről az árvíz- és belvíz-helyzettel kapcsolatban.

A jelentések egyhangúlag kihangsúlyozzák azt az örömdetes tényét, hogy az olvadás eddig nem okozott veszélyt, mert a hó lassan megy el.

Ilyen körülmények között, ha az olvadás menete a közeli napokban sem változik, aggodalomra nincsen ok, mert a lassan vízzé váló hótömeget elnyeli a föld és ha a levezető kisebb folyók jege megolvad, nem kell tartani jégtorlasztól sem, úgy, hogy a kiáradás veszélye is megszűnik.

Hasbalította társát, akinek azt mutogatta, hogyan védekezne, ha rabló támadná meg

A debreceni törvényszék büntető tanácsa elé került **Sass Mihály** 19 éves nagylétei legény gondatlanságból okozott súlyos testi sérülés miatt. A legény vásárolt »kék alatt« egy pisztolyt és nyolc töltényt. A pisztolyból hat golyót a varjakra ellővöldözött és a fegyverben két golyó maradt. A pisztolyt bevitte az istállóba és a kabátja zsebébe akarta tenni, de barátja, a 15 éves **Ujvárosi Gyula** kérte, hogy mutassa meg neki a pisztolyt, hogyan kell azzal bánni. **Sass Mihály** elővette a pisztolyt a zsebéből és mutogatta a szerkezetét, majd így szólt: »Ha rabló támadna meg így védekeznék«.

A pisztoly csövet **Ujvárosira** fogta és a fegyver véletlenül elszűlt. A golyó a 15 éves legényke hasába fúródott és olyan súlyos sérülést okozott, hogy csak négyhetes ápolás után tudták megmenteni a legénykét a debreceni klinikán az életnek.

A tárgyaláson **Sass Mihály** azzal védekezett, hogy ma sem tudja, hogyan sült el a fegyver. **Ujvárosi** kijelentette, hogy ő nem kívánja kijelentését. A bíróság elítélte **Sass Mihályt** kéthónapi fogságra, tekintettel azonban az enyhíthő körülményekre, az ítélet végrehajtását felfüggesztették. Az ítélet jogerős.

Vágó Pál volt nyilas képviselő ügye a tábla előtt

Bizonyításkiegészítést rendelt el a tábla

Az ügyészség szándékos emberölés vétségével vádolta meg **Vágó Pált** volt nyilaskeresztes országgyűlési képviselőt, mert lakásán törőshatárral keresztül-szúrta **dr. Ecsedi Bálint Imre** gyári tisztviselőt, aki súlyos sérüléseibe belehalt. A budapesti törvényszék, mint emlékeztető — **Vágó Pált** enyhébb büntetés szerint mondotta ki bűnösnek s erős felindulásban elkövetett halálokozót súlyos testi sérülés vétsége miatt 10 hónapi börtönrre ítélte. Az ügy a tábla elé került.

Ismertették a törvényszék ténymegállapítását, amely szerint **Vágó Pál** tavaly februárban egy barátjától értesült arról, hogy **Ecsedi Bálint Imre** komoly szándékkal udvarol **Irené** nevű leányának, aki udvarlójának érzelmeit viszonozza, ugyanezért értesült arról is, hogy **Ecsedi Bálint** apai ágon zsidó származású. Emiatt a vádolt súlyos dilemmába került. Részben leányának boldogságát kellett szemelőtt tartania, részben pedig ő, mint nyilaspárti vezető egyéniség, kifogásolta a részben zsidó származású vőlegényjelölt személyét. Hosszú lelki tusa után úgy döntött, hogy saját leányával sem tesz kivételt s ezért magához kérte **Ecsedit** és közölte vele, hogy nem adja beleegyezését a házassághoz.

A fiatalabban ragaszkodott **Vágó Irenéhez** és kijelentette, hogy kettőjük között a vonzalom annyira elmélyült, hogy csak házasság köthető el. **Vágó Pál** ezután egyévi váratkozási időt szabott a fiatalokra, a vőlegényjelölt

azonban a váratkozási időre vonatkozó ígéretét nem tartotta meg, ezért ő kénytelen volt leányát egy németországi nevelőintézetben elhelyezni. Tudomására jutott, hogy **Ecsedi Bálint** Berlinben mégis többször találkozott **Vágó Irenével** akit az intézet vezetője ezért elbocsátott.

Ezek voltak az előzményei a július 23-án törtéteknek, amikor az apa és a vőlegényjelölt között indulatos párbeszéd folyt le. Egyre szenvedélyesebbé vált közöttük a szócsata, amelynek hevében **Vágó Pált** féktelen indulat ragadta el. Kezébe kapta törőshatárral, dulakodás támadt közöttük és közben a tör beleszaladt **dr. Ecsedi Bálint** mellébe. **Vágó Ecsedit** a kórházba szállították, de a fiatalabban július 25-én délután meghalt. **Vágó** az eset után jelentkezett a rendőrségen.

A tábla tárgyaláson az ügy előadója iratokat ismertetett, majd zárt tárgyalást tartottak, ennek végzetével a tábla határozathozatalra vonult vissza.

A bíróság hosszas tanácskozás után hirdette ki határozatát, amely szerint az előzőleg elhangzott bizonyításkiegészítési kérelmeknek helyt ad és elrendeli a bizonyítást arról, hogy **dr. Ecsedi Bálint Imrét** a halálos szúrás áll-e, vagy ülőhelyzetben érte-e.

Ezzel kapcsolatban a tábla szükségesnek látja a törvényszéki orvosszakértők vallomástételét, amelynek meghallgatását a törvényszékre bizza. Ennek megtörténteig a tábla a tárgyalást elnapolta.

— **Az Országos Református Szeretkezövetség felhívására hét újú indult el Hajdúbadhárról**, hogy a Dunántúl egyik községében, **Drávaszabolcsban** elhelyezést nyerjenek. Istentisztelet keretében búcsúztak el a gyülekezetből, **Molnár Zoltán** lelkipásztor buzdító szavakat intézett hozzájuk, figyelmeztetvén őket a hivatás nagyságára. Ez újjak 15—17 éves árva vagy félárva gyermekek s boldog örömmel indultak el az elnéptelenedett vidékre.

— **A Szent Erzsébet Egyet. művészeti matinéjának** meghívóit most küldte szét az elnökség. Vasárnap, március 1-én délelőtti fél 12 órakor rendezi ezt a matiné-t az egyesület az **Apollo** film-színházban — szegényei és a Magyar Vöröskereszt javára — díszelnöke, **dr. Kölcsey Sándorné** fővédnökségével. Megnyitót mond **dr. Fábian Sándor**. — **Gyermekdalok** **Bartók** és **Kodály**

gyűjtéséből. Éneklők: **bugari Horváth Tünde**, **Hankiss Iona** és **Mészáros Mária**, **Zongorán kísér Uray Olga** zongoratanárnő. — **Klasszikus** számok és magyar népdalok. **Játssza Buza Gábor** hegedűművész. **Zongorán kísér Szabó Emil** zongoraművész. — **Szines** magyar álam. **Írta**, fényképezte és előadja **Aszmann Ferenc**. A műsorszámokat bemondja **dr. Tarján Oszkár**.

— **Szélhámoskodás apácaruhában**. **Král Dezsőné Appelbaum Margit** több-szörösen büntetett szélhámosnő mint apáca jelent meg kereskedőknél és nagy összekötéseire hivatkozva azt állította, hogy a Futura révén fontos közszükségleti cikkeket tud beszerezni. A beugratott cégek előleget adtak, de hiába várták az árut. A szélhámosnőt letartóztatták. A budapesti rendőrség a károsultakat jelentkezés-re hívta fel.

Nem ment a góllövés a válogatott keretnek

A németek ellen készülődő magyar válogatott együttes szerdán délután a **Latorcza** uccai pályán edzőmérkőzést tartott. A felzott, sáros, csúszós pályán a játékosok kimélték egymást, úgyhogy komolyabb mérkőzésről nem is lehetett szó.

A válogatott a következő összeállításban játszott: **Tóth**, **Balogh II. Biri**, **Nagymarossy**, **Szücs**, **Dudás**, **Kincses**, **Zsengellér**, **Sárvári**, **Bodola**, **Gyetvai**. A válogatott egy félidős után a utánpótlás csapatával játszott és **Zsengellér** fejes góljával 1:0 arányban győzött. A második félidőben **Bodola** helyére, aki kisése megsérült, **Tóth II.** került. Ebben a játékidőben a válogatott egy más felállítású utánpótlási csapatot **Sárvári** góljával szintén 1:0 arányban vert meg. A nagy válogatott edzése után az utánpótlás együttese egy félidős játékban az **Elektromos** csapatát 2:0 arányban legyőzte. A gólokat **Bonyhádi** és **Turbéki** lölték. A debreceni **B. Nagy** kitűnően játszott.

— **Törlés a Vitézi Rendből**. Magyarországi Főméltóságú Kormányzója, mint a vitézek főkapitánya, az Országos Vitézi Szék előterjesztésére **Nagy Károly** debreceni lakosnak, a Vitézi Rend tagjai közül való törleszt tudomásul venni méltóztatott.

— **A Tisza István Tudományos Társaság** I. osztálya ma, csütörtökön délután félhat órakor a **Déri-múzeum** előadó termében felolvastó ülést tart. **Dr. Szabó Árpád** r. tag: „Görög politika a Kr. e. V. században” címen tart előadást.

— **Az unitárius egyház is csatlakozik az Actio Catholica kármokodás elleni mozgalomhoz**. Kolozsváron most kezdődtek meg az unitárius egyházban a nagybőli elmékedések. Az első elmékedést, illetőleg előadást **Józan Miklós** püspök tartotta. Az előadás mottója: amíg a fronton kemény harcokban küzdenek katonáink az isztentelenség ellen, addig mi fokozottan törekedünk a belső béke megteremtésére. A püspök ezután a „Ne kármokodj!” mozgalmat méltatta s bejelentette, hogy az egyetemes unitárius egyház is csatlakozik az Actio Catholica nemcs mozgalomhoz s isztentnek tetsző célkitűzéseikhez.

Betegek

többnyire székrekedésben is szoktak szenvedni. Vigyázzunk ilyenkor a rendszeres emésztésre. Betegekben szükséges a **DARMOL**

— **Teológiai tanár lett Kinában egy magyar lelkész**. A Magyarországi Evangélikus Misszióegyesületnek néhány éve a Távolkeletre küldött misszionáriusa, **Kunos Jenő** lelkész, aki feleségétől ment ki, hogy a kínaiak között a hittérítés nehéz munkáját végezze, a japánok által elfoglalt **Shekow-ban** erdekes megbízatást kapott. Az evangélikus missziók ottani teológiai intézetében, ahol bennszülői lelkipásztorokat és tanítókat képeznek ki a finnek által fenntartott katedrán, maguknak a finneknek felkérésére **Kunos** kínai nyelvű hittudományi előadásokat tart az evangéliumok és az egyháztörténelem tárgykörében.

— **80 fillért adnak egy ezüst egy-pengősért**. Az ezüst- és kétpengősök forgalma tudvalevően január 31-én megszűnt, azokat ma már még a jegybank fiókjai sem kötelesek becsereálni. Azonban, akiknél maradtak ilyen ezüstpénzek túlságosan nem károsodtak, mert a pénzügyminisztérium engedélyével ezeket az ezüstpénzeket az ékszerészek beválthatják és be is váltják. **Árfolyamuk** 172-182 pengő kilogrammonként. Mivel pedig a régi 1 pengős ezüstpénz gramm súlyú, a kétpengős pedig 10 gramm súlyú, ez azt jelenti, hogy a pengősért 85—90 fillért, a kétpengősért pedig 170—180 fillért lehet kapni.

Megnyílt! Nagy Imre látzerész szaküzlete

látzerész-mester
KOSSUTH U. 4. ALATT

Uj szemüvegek, javítások tökéletesen készülnek. Szolid árak! 10 éves kelyi 2 éves pesti gyakorlat.

GYÁSZROVAT

Méhész József hentes 60. évében elhunyt. Temetése ma délután nem három, hanem négy órakor lesz a Köztemető 2. számú ravatalozójából. Lakás: Zvingli uca 8. Temetését Bartha vállalat végzi.

Czegledi Laczika 8 éves korában elhunyt. Temetése csütörtökön félháromkor lesz a II. B. teremből református szertartással, Csurka temetkezés rendezésében.

P. Borsos Dávid Minorita rendi aldozópap 25 éves korában elhunyt. Temetése csütörtökön délelőtt 10 órakor lesz a Köztemető 3. ravatalozójából. — Dankó temetkezés.

Porcsin Jánosné Szentpétery Juliánna 52 éves korában elhunyt. Temetése vasárnap 3 órakor lesz a hármastemető teremből. Lakás: Böszörményi út 42. sz. Gebauer-cég rendezé.

Könyv

Rolla Margit: Ezüstharang

„En csak a halk dalokat szeretem, a csendet és a halvány virágot...” Halkszavú, finom, kultúrát és érzésvilágot ismertünk meg Rolla Margitban. Az „Ezüstharang” csöndes csilingelésének simogató muzsikájában társul élénk egy nő lélek.

Melábul, kis rejtett világfájdalmas érzések vibrálnak át meg át minden során. Valahogy kötelességnek érzi, hogy „fáradt szomorúan járja a viágot”, — mint a „sors kivetett gyermeke”. A szeretetért, megértésért és boldogságért sóvárgó nő frásal ezek.

A borongós alaptónus minden költemény megérzi, énekelje meg az a tavaszt, vagy a bál éjszakát, vagy az élet-halál, s a túlvilági élet metafizikára vezető kérdéseit. Hiányoljuk benne az életöröm, a vidámság előbukkanását, világképéből hiányzik a színek ragyogása.

Költeményeit megkapó belső ritmika teszi zeneivé. Technikája fejlett. Nyelve finomságokra hajló, árnyalatnyi különbségeket tud kifejezni, vagy megsejtetni.

Legjobb talán a „Gyermek viszanéz” fejezete. A gyermekkor, a gyermekélmények őszinte képei szubjektív megfigyelésekkel telít rajz a feledhetetlen otthonról, Erdély tájairól — nem maradnak hatástalan az olvasóra sem. Ezekben a versekben a legőszintébb a rokonszenves hangú Rolla Margit.

Nemes pathetikus az „Emelt fejű” c vers, büszke női öntudat diktálja. Istenes versei közül a „Nem vagyunk mi magunké...” tetszett. Akkor is sikerült alkot, amikor rajzterettségét próbálja ki „Rajz”. Szép még „Kéken futó erek” című verse.

Mindent összevetve: Rolla Margit fejlődőképes, egyéni hangú költő, aki újabb líráknak ígérte. (I—e.)

— Csökkentették a személyvonatok számát Svédországban március 2-től. Ezzel az intézkedéssel a teherforgalom javítását akarják elérni.

— A m. kir. pénzügyőrség az évben ünneplő fennállásának 75-ik évfordulóját. Ebből az alkalomból február 24-én megalakították a m. kir. pénzügyőrség országos egyesületét. Az egyesület célja pénzügyőrségi jóléti intézmények, internátusok létesítése és fenntartása, továbbá a bajtársi szellem és egyetértés ápolása.

Hirdetmény. Értesítem az érdekelteket, hogy a kadareai oldalon fedezett állomásra az állami ménes kivonulása folyó hó 28-án történik meg, így ott a fedezetés március hó 1-én kezdődik. Gazdasági tanácsnok.

Hirdetmény. Az elsőfokú iparhatóság értesíti a keresztyén kereskedőket és iparosokat, hogy a Csapó-utca 25. számú házban egy pincehelyiség üresedésben van. Az üresedésben lévő üzlethelyiséget bérbevenni szándékozó keresztyén kereskedő vagy iparos ezirányú bejelentését az elsőfokú iparhatósághoz (Kossuth-u. 20. sz. 37. sz. hivatalos helyiségben) a jelen hirdetmény közzétételétől számított 15 napon belül saját érdekében feltétlenül tegye meg. Elsőfokú iparhatóság.

K Ö Z G A Z D A S Á G

A Magyar Bank és Kereskedelmi Rt. kitűnő mérlege 50 százalékos osztalékemelés — A betétállomány jeletékony emelkedése

A Magyar Bank és Kereskedelmi Rt., amely fiókja útján vesz élénk részt Debrecen és a Tiszántúl országos gazdasági életében — dr. Schober Béla m. kir. titkos tanácsos elnöke alatt február 21-én tartott igazgatósági ülésében megállapította az 1941. (ötvenegyedik) üzletév mérlegét. Az Elismert Vállalati Nyugdíjpénztár járuléktartalék-alapjainak biztosítására a lefolyt üzletév nyereségéből mérlegen belül történt 2½ millió pengő összegű juttatás után a mérleg a múltévi nyereségáthozat betudásával 1,789.521.56 pengő nyereségegyenleggel zárul (az előző évi 1,661.504.10 pengővel szemben).

A nyereség felosztására nézve az igazgatóság azt az indítványt terjeszti a március 14-re egybehívandó évi rendes közgyűlés elé, osztalékra a tavalyi 1.— pengővel szemben részvényenként 1.50 pengő, a rendes tartalék növelésére 150.000 pengő és a régi nyugdíjasok nyug- és kegydíj-alapjainak dotálására 500.000 pengő fordítassék és 633.515.52 pengő az 1942. üzletév számlájára vitessék át.

A zárószámadások főbb tételei a bank minden üzletágára kiterjedő igen élénk tevékenységről és további fejlődésről tanuskodnak.

Elsősorban kifejezésre jut a betétállomány igen jeletékony emelkedésében. A takarékbetétkönyvekre elhelyezett betétek állománya ugyanis az előző évi 56.9 millió pengőről 59.8 millió pengőre, tehát 2.9 millió pengővel, a folyószámlabetétek összege pedig az előző évi 59.3 millió pengőről 82.6 millió pengőre, vagyis 23.3 millió pengővel, az együttes betétállomány eszerint 116.2 millió pengőről 142.4 millió pengőre, azaz: 26.2 millió pengővel szaporodott, ami az intézet iránt megnyilvánuló általános bizalom örvendétes jele. A hitelzők tétele 33.8 millióról 49 millió pengőre emelkedett.

A rendelkezésre álló idegen tőkék ilyen nagyarányú szaporodásának megfelelően a bank fokozott mértékben elégtette ki régi és nagyszámú új ügyfeleinek az ország megnagyobbodása folytán is növekvő hiteligényeit. A váltótárca, mely az állami pénztárjegyeket, kincstárjegyeket és kincstári utalványokat is magában foglalja, az előző évi 120.3 millió pengőről 125 millió pengőre emelkedett (ebből viszontleszámitásra kerül 47.8 millió P). Az adósok lényeges emelkedésének (68.5 millió pengőről 91.9 millió pengőre) számottevő részét az árufedezettel nyújtott hitelek növekedése idézte elő, mert az intézet a lefolyt évben fokozott mértékben látta el az ország nyersanyagszükséglete szempontjából fontos áruk behozatalának és hazai mezőgazdasági és ipari termelésnek és kereskedelemnek pénzellátását. A „Futura” a Magyar Szövetkezeti Központok Áruforgalmi Rt-nak a természetértékesítéssel kapcsolatos közérdekű tevékenysége pénzügyi lebonyolításának előmozdítására a budapesti pénzügyintézetek által közösen megállapított 200 millió P hitel keretében a bank megfelelő részesedést vállalt.

Az államadóssági kötvények tétele 8.5 millió pengőről 17.4 millió pengőre emelkedett, ami főként a 250 millió pengő 4½ százalékos Erdélyi Kötvénykölcsönben vállalt 9.2 millió P részesedéssel függ össze.

Az év vége felé kibocsájtott 100 millió pengő 4 százalékos Erdélyi Nyereménykölcsönből a bankra eső kötvénymennyiséget jóval meghaladó jegyzés történt a közönség széles köréből a banknál.

Az értékpapírok és érdekeltségek tétele 20.8 millió pengőről 24.2 millió pengőre emelkedett. E tétel értékelése igen jeletékony tartalékot foglal magában.

A különféle passzívák tétele 10.8 millió pengőről 15.5 millió pengőre emelkedett; itt átmenő követelők számlák és nagyon jeletékony összegű tartalék jellegű számlák szerepelnek.

Az Elismert Vállalati Nyugdíjpénztár vagyona 15.3 millió pengőre gyarapodott.

A mérleg főösszege (a Nyugdíjpénztár vagyontétele nélkül) 242.9 millió pengőről 293.6 millió pengőre (tehát több, mint 20 százalékkal) emelkedett.

A bank érdekkörébe tartozó ipari és kereskedelmi vállalatok foglalkoztatásának mérve az elmúlt évben nagyon kielégítő volt és ennek megfelelően üzleti eredményük is kedvezően alakult. Néhány vállalat alapítókezelést bonyolított le. Két igen jeletékony tranzakcióról is beszámol a jelentés: a Hungária Műtrágyagyár, a nagybányai Phönix Kénsavgyár és

MEGHÍVÓ

A Debreceni Kölcshóns Segélyező-Egylet mint Szövetkezet 1942. március 8-án, vasárnap délelőtt 10 órakor szék-háza tanácstermében (Kossuth u. 8.) 58-ik évi rendes közgyűlést tartja, amelyre a szövetkezeti tagokat tisztelettel meghívja az Igazgatóság.

Tárgysorozat: 1. Igazgatóság jelentése a múlt üzlet eredményéről. 2. A felszámoló- és felügyelőbizottság jelentése kapcsán az évi zárószámadások és a felszámoló évtársulat vagyonmérlegének beterjesztése. 3. Határozat az igazgatóság, évtársulati felszámoló- és felügyelőbizottság részére a felmentés megadása, a haszonfelosztás és egyéb javaslatok tárgyában. 4. Az 1942. évi 59. évtársulat megalakítása, az 1939. évi 56. évtársulat felszámolásához öt felszámolóbizottsági tag választása. 5. Az igazgatóság és felügyelőbizottság díjazásának megállapítása. 6. Az alapszabályok 2., 4-8., 10-14., 18-20., 23-24., 26-29., 32-40., 42-49. §-ainak megváltoztatása, illetve módosítása. 7. Három igazgatósági tag választása három évre és egy felügyelőbizottsági tag választása egy évre. 8. Esetleges indítványok, ha azok 14 nappal a közgyűlés előtt beérkeztek. — Figyelmeztetés! Az évi zárószámadások szövetkezetünk helyiségében a t. Tagok rendelkezésére állanak. A közgyűlésen résztvevő tagok kötelesek igazolványukat legkésőbb március 5-én déli 12 óráig az intézet pénztáránál kiváltani. A közgyűlésen igazolványok, vagy igazolvány nélkül szavazólapok nem kaphatók.

Mérlegszámla 1941. december 31-én. Vagyon: Készpénz és bankkövetelések 130.443.46. Értékpapírok 52.674.07. Váltók 2.495.684.—. Adósok 381.097.72. Egyéb vagyontételek 21.684.41. Átala-kított törlesztéses kölcsön 2.107.06. Ingatlanok 277.348.23. Felszerelések 13.056.64. Átmenő tételek 6.994.01. Ovadákok (106.160.97). Összesen: P 3.361.069.60.

Teher: Üzletrész és törzsbetétke 490.897.04. Tartalékok 125.764.10. Értékpapírok 9.158.75. Nyugdíjalap, tartalék és segélyalap 104.498.58. Takarékbetétek 1.259.657.25. Viszontlesz váltók 1.195.351. Hitelezők 94.211.70. Engedm. által törl. kölcsön 1.678.52. Beruh. hozzájár. függő számla 10.705.80. Egyéb teherkételek 31.897.41. Előrefizetések 19.504.70. Átmenők 6.982.55. Ovadákok (106.160.97). Nyereség 10.762.20. Összesen: P 3.361.069.60.

Eredményszámla 1941. december 31-én. Kiadások: Fizetett kamatok 81.025.40. Tisztilletmények 80.189.18. Üzleti költségek 6.717.95. Adók és illetékek 34.625.65. Alapok növelésére és leírásokra 7.693.56. Nyereség 10.762.20. Összesen: P 221.013.94.

Jövedelmek: Előrehozott 1.056.07. Kamatjövödelmek 192.928.18. Jutalékok 13.017.95. Ingatlanjövödelmek 6.500.59. Egyéb bevételek 7.511.15. Összesen: P 221.013.94.

Az 1938—55. évtársulat felszámoló-mérlege. Vagyon: Az évtárs. négyévi befizetése 68.400.—. Haszoneredménye 5.522.—. Összesen: P 73.922.—.

DEBRECZEN

9 OLDAL
1942. II. 26.

Metallochemia fuziójáról, valamint a Magyar Kender-, Len- és Jutaipar Rt. kettéválasztásáról. A visszatért erdélyi és keletmagyarországi területek gazdasági életének fejlesztését fontos feladatának tekintve, a bank ottani affiliált pénzügyintézetét bővítette, amennyiben Nagyváradon érdekeltséget vállalt a Biharmegyei Takarékpénztárnál, melynek Nagykárolyban és Erdőhályfalván vannak áruaktárral kapcsolatos fiókjai, míg a bank Kolozsvári affiliációja: a Mezőgazdasági Bank Tak. pénzt. Rt. Szatmárnémetiben nyitott új fiókot. A visszafoglalt délvédelmi területekkel azelőtt fennállott intenzív kapcsolatát a bank felújította, amennyiben két év-tizeden át szünetelt, a szabadkai fiókját újból megnyitotta. A bank 12 fővárosi fiókján kívül ezidőszereint 10 vidéki városban tart fenn saját fiókot, az ország 16 városában pedig pénzügyintézet affiliációt, illetve ezek fiókját, melyek feladatukat jól teljesítik és a várakozásnak megfelelően fejlődnek.

Teher: 684 teljesen befizetett törzsbetét á 108.— 73.872.—. Felszámolási költségek 50.—. Összesen: P 73.922.—.

A zárószámadásokat megvizsgálta és rendben találta a Felügyelőbizottság.

Az alapszabályok 4-8., 10-14., 18-20., 23-24., 29., 32-34., 39-40., 42-44., 46-48. §-ain az igazgatóság a szövetkezes világosabbá tétel érdekében kisebb jelentőségű változásokat javasol.

Lényeges módosításokat javasol a következőkben: 2. §. A cégjegyzés módjának szabatos kivonatalazása és két cégjegyző közül az igazgatóhelyettesi címmel felruházottra is kiterjesztése. Hirdetmény a „Budapesti Közlöny” című hivatalos lapban — illetve ennek Hivatalos Értesítőjében teendők közzé.

19. §. A fel nem vett törölt üzletrészek és törzsbetétek rendes tartalékra írhatóak. — 26. §. A közgyűlés a „Budapesti Közlöny” hivatalos értesítőjében” hirdetendő. Meghívó a módosítandó alapszabályok számát és javaslati lényegét tartalmazza. — 27. §. Rendes közgyűlés hatáskörének a K. T. 176-181. §-ában foglaltakra kiterjesztése. — 28. §. A rendkívüli közgyűlés összehívásának módja a K. T. 178. § szerinti. — 29. §. Határozatképtelen közgyűlés 8 napon belül összehívandó, 30 napon belül újratartandó. — 33. §. Igazgatóság létszámának felső határa tizenkettő. — 35. §. Igazgatósági ülésre valamennyien meghívandók. — 36. §. Igazgatóság díjazást csak igazgatóság, felügyelőbizottság és választmányon kívüli részére állapíthat meg. — 37. §. Üzletbizottság díjazásának közgyűléshez utalása. — 38. §. Választmány díjazásának közgyűléshez utalása. — 45-46. §. Nyugdíjbiztosítás a vonatkozó törvények és rendeletek értelmében intézendő, a nyugdíjalaphoz csak a régi tisztviselők kapcsolódnak.

48. §. Felszámolt törzsbetétek fel nem vett összege rendes tartalékra fordítható. — 49. §. Végfelszámoláskor határozatképtelen közgyűlés összehívástól 30 napon belül megtartandó.

Mennyi rőzgálio jár. A földművelésügyi miniszter a szőlősgazdák részére permeterezésre kiszolgáltatható rőzgáliomennyiséget kat. holddanként 12 kg-ban állapította meg.

Debreceni termény- és takarmány-árak. Lucerna 10.75, széna 7.75, lóhere 9.25, búkköny 8.00, borsó 6.80, búza 4.50, árpa 6.00, cukorrépa 7.00—7.506 takarmányrépa 5.00—5.20.

Hirdetmény. Az elsőfokú iparhatóság értesíti a keresztyén kereskedőket és iparosokat, hogy a Pásti-utca 3. szám alatt egy üzlethelyiség üresedésben van. Az üresedésben lévő üzlethelyiséget bérbevenni szándékozó keresztyén kereskedő vagy iparos ezirányú bejelentését az elsőfokú iparhatósághoz (Kossuth-utca 20. sz. fsz. 37. számú hivatalos helyiségben) a jelen hirdetmény közzétételétől számított 15 napon belül saját érdekében feltétlenül tegye meg. Elsőfokú iparhatóság.

SPORT

**DVSC-Budapesti VSC mérkőzés
Debrecenben**

A DVSC csapata vasárnap délután a Budapesti VSC ellen játszik a nagy-erdei Stadionban. A mérkőzésre a kitűnő budapesti csapat legjobb összeállításában utazik Debrecenbe. A DVSC csapatában újabb tervek szerint Mester ismét balösszekötőt játszik. Gere pedig visszamegy középfedezetnek. A vezetőség ezzel a támadósor gólképességét akarja fokozni. A mérkőzés három órai kezdettel kerül lejátszásra és előzőleg a DVSC II. a D Húsos csapatával játszik.

A DVSC ma délután kétkapus edzést tart a Villanygyár csapatával. Az edzést Kántor Ferenc főedző és Berecz vezetik.

Sidlik kitérő játéka keltett örvendetes feltűnést a vasárnapi mérkőzésen. A kitűnő játékos ügyelődik lassan megszokja a jobbzsélső posztot is. Formába lendülésétől a támadósor gólképességének visszanyerése várható.

A Villanygyár labdarúgó szakosztályának vezetősége felkéri az összes labdarúgó játékosokat, hogy a ma délután három órakor tartandó DVSC elleni edzésen a Stadionban pontosan jelenjenek meg. — Intéző.

Vasárnap bonyolította le a tornaszövetség a BTC tornacsarnokában az ezer vándordíjas egyéni és csapatversenyt. Debrecenből a DEAC női csapatát a Diósgyőrök kitűnő trénera és válogatott tornásza készítette elő, aki jelenleg tanulmányi szabadságon Debrecenben tartózkodik. Az előkészítésre

kevés idő állt rendelkezésre, mégis jól szerepelt a DEAC hölgygárdája. Jó eredménnyel szerepelt Tankovics Katalin, a DEAC új tornatanárja, aki vegyes korlátlan a harmadik helyezést érte el. Továbbá Szilva Ibolya gerendán szintén harmadik helyre került. Jól szerepelt még Oláh Katalin és Kiss Éva.

A DVSC vasárnapi ellenfele a Budapesti Vasutas tegnap a Gammával tartott edzőmérkőzést.

Ignác, a DVSC kitérő fedezetjének Szekesfehervárra távozott, ahol a MÁV Előre csapatához igazolják. — Ebben a csapatban játszik Dombóvári és Ráti-Regdon is. Úgyhogy már szinte „fiók DVSC” van Szekesfeherváron.

Pál Antal vezető a DVSC-BVSC mérkőzés.

Árverési hirdetmény

F. hó 28-án, d. e. 9 órakor a Pavillon laknyában két darab kincstári ló kerül elárverezésre.

Hirdetmény. Az elsőfokú iparhatóság értesíti a keresztyén kereskedőket és iparosokat, hogy a Hatvan-utca 1—3. szám alatti házban egy udvari üzlethelyiség üresedésben van. Az üresedésben lévő üzlethelyiséget bérbevenni szándékozó keresztyén kereskedő vagy iparos ezirányú bejelentését az elsőfokú iparhatósághoz (Kossuth-u. 20. szám alatt fsz. 37. sz. hivatalos helyiségében) a jelen hirdetmény közzétételétől számított 15 napon belül saját érdekében feltétlenül tegye meg. Elsőfokú iparhatóság.

APRÓHIRDETÉSEK

NYOMOZÓ IRODA

Iánóssy magánnyomozó, Virág u. 21. Tel.: 22-78. Több évtizedes gyakorlattal megfigyelt és nyomozást bizalmasan és előnyösen állal. 1291 3. 10

ALKALMAZÁST nyér férfi

Ürizzabóságba bedolgozó nagymunkást azonnal felveszek. Mester 32. 537

Kovácsot és kerékgyártót egyszemélyben fel fogad Szárhegyi bér gazdaság. Téglás. 509

Ürizzabóságba fiatal kézimunkást azonnal felveszek. Kálvin-tér 3. Udvarban. 201

Kifutót felvesz Kővez kelmefestő, 15—16 évest, Péterfia 30. 573

Szabósegéd, nagymunkás, egyenruhához értő Borovszkyhoz felvétetik. Csapó 98. 566

Szólómunkás, nagyobbcsaládú, felvétetik. Nap 10. 559

Jómunkás fiatal fodrászsegédet felveszek. Id. Kovács, Cegléd 11. 558

Borbélysegéd, fiatal, jómunkás, beléphet vasúti fodrásznál, pályaudvar. 494

Portafüv azonnal felvétetik Frohner szállószob. 509

ALKALMAZÁST keres nő

500 pengőt adok annak, aki egy 200 pengős fixis portási vagy hasonló állást szerez. „Állandó” jellegre a kiadóba. 554

ALKALMAZÁST nyér nő

Varródaiba tanulólányt felveszek, Dr Wesszeckyné, Miklós 19. 554

Angol kézimunkához varróleányokat felveszek. Molnár, Szent Anna 8. 200

Tanulóleány fizetéssel felvétetik az „Erzsók” kalapszalomban, Szent Anna 5. 207

Önállóan dolgozó fodrászleány Hajdúszoboszlóra azonnal felvétetik. Érdeklődni lehet 1—3 között Széchenyi 15. I. em. 546

Pénztárosszót azonnalra felveszünk, Tokaji borozó, püspöki palota. 527

Fényképész segédleányokat, elsőrendű munkásokat, felvesz Berzék műterme. 465

Irodastanó, aki kiszolgálásban is segédkezne, kerestetik Vass zsákiüzletben. 556

HÁZTARTÁSI ALKALMAZOTT

Bejárónőt jó bizonyítvánnyal parkettes lakásba felveszek. Vár 2. III. em. 2. 504

Jól főző mindenes szakácsnőt 1-re felveszek. Jelentkezés 9—12-ig és 3—4-ig Magoss György-tér 13. Emelet. 614

Főzni tudó bejárónő, esetleg bentlakó, elsőjére kétfüggetlen családhoz felvétetik. Singer, Nagyvárad-u. 4. 203

Egy jól főző mindenes március 1-re felveszek. Gólya 10. 565

Jóbizonyítványú szobaleányt felveszek 1-re, dr Pauchly Géza-né, Simonffy-u. 2/a. 563

Bejárónőt jó bizonyítvánnyal elsőjére felveszek. Kossuth 67. 543

Szobaleányt hosszú bizonyítvánnyal felveszek. Cím a kiadóban. 550

Főző mindenesét jó bizonyítvánnyal elsőjére felveszek. Hatvan 6. II. lépcső I. em. 20. 539

Mindenes főzőnő, rendes, tiszta, idős házaspárhoz jó fizetéssel felvétetik. — Jelentkezni Piac 6. Zsákiüzlet. 555

AJÁNLAT

Egyenruhák eladók Tegdesnél, Kálvin tér 19. Egyenruhák eladását megbízásból vállalom. 1093 5. 4

Ponásra alkalmatlan angoraszőrből női és férfi kalapot készítő Kálvapiar, Széchenyi 7. 901 6. 30

Órajavitást vállalom s ócska órákat veszek. Schiffmann, Vendég u. 7. Kisállomásnál. 1942 11. 3

Csipekfüggönyöket, valódi klópi anyagot, 450—300 szélességben, csipekanyagokat, Rothermere u. 36. keresztútjélet. 616 4. 29

Legelősbban fest, tisztít, Weisz, Arany János ucca 29. sz. 1941 vv

Varrógépet veszek, eladók, cserélek, köleszőrök, Javitást jótállással vállalom. Hívásra jövök. Csapó 101. 286 4. 25

Szappannak való zsirt szappanra becserél Pál János szappanosmester. Kölesei 8. 1573 3. 15

Kortecolya 5 pengőtől, villanykörteszere 80 fillér, gramofonlemez, csere, díszlámpák. — Bíró, Hunyadi 22. 309 3. 24

Egyenruhát bizalommal rendeljen Tegdesnél, Kálvin-tér 19. Püspöki palota. 1093 5. 4

Fényképezőgépet vesz vagy újra becserél Berzék műterme, Piac 38. 464

KERESLET

Aranyat, ezüstöt, brilliánt magas áron vesz Pollák Endre ékszerész. Hatvan 2. 1869 3 20

Amerikai szőlőkénporozó gépet keresek megvételre. Ajánlatot a kiadóhivatal pénztárába kérem leadni. 1641 vv

Fogaranyat, ékszer, ezüstöt legmagasabb áron veszek. Fránlk, Piac 56. 17779 4. 15

Pezsűsüvegeket darabonként húsz fillérért, hibátlanokat, veszünk. Sesztina-u. 4. Kisállomás mellett. Telefon 24-68. 510

Használt jökarban lévő asztaltűzhelyet keresek. Nyugati 32. Utcái lakás. 560

Fűszerüzletbe állandó tejet keresek. Zámbo József, Homok 39. 548

ELELMISZER, ITAL

Válogatott fajalma nagyban és kicsinyben 1 pengőtől kapható Hatvan 41. 647 3. 1

Frissen érkezett fajalma egész nap nagyban és kicsinyben, fagyott alma olosón, Széchenyi 22. 717 3. 1

OKTATÁS

Naményi gyorsíró, gépiróiskolában kezdő tanfolyam bármikor megkezdhető. Vasúti kezdemény Batthyány 1. 878 4. 4

Simai gyors- és gépiróiskolában állandóan beiratkozhat. Piac 73. — Államvizsga, 1555 3. 11

TÁRS

Virginia cigarettadobozgyártó nagyterme. Kész csendes tőrszöke kerestetik. Abszolút komoly lehetőség. Csak 50.000-en felüli tőke jöhet számításba. Információ: József kir. herceg 35. I. 2. 524

RÁDIO

Egy luxus Philips szuperrádió és egy Philips villanygramofon eladó. Honvédtemető 6. vv

BÜTOR

Hálószobák, ebédliők kombinált szobák, konyha berendezések Salamon bútörüzletében. Jó minőség. Előnyös árak. Hunyadi 2. 1106 5. 4

Modern háló, ebédliők, konyhaberendezés. — kombinált szoba eladó. Kossuth 51. 1356 7. 11

Minek a fényes kirakat, amikor olosósbban vásárolhat mindenféle lakberendezési tárgyat udvari bútörüzletben. Piac 71. 269 3 25

Nagyon szép polituro asztal két székkel, virágállvány eladó. Rothermere 29. 562

AUTÓ

MOTOR KERÉKPÁR

Többféle motorkerékpáralkatrész jutányosan eladó. Nagyváthy, Kossuth 29. 1937 vv

Samu János

OFB engedélyes hirdetései!

Iroda: Deák Ferenc u. 7. Eladó ingatlanok: Házak: Hadházi-utca 23. számú 4 szobás, fürdőszobás ház. Simonyi-utca szomszédságában 3 szobás, fürdőszobás adómentes úri villa azonnal beköltözhető. Színház szomszédságában emeletes úriház. Eladó földek: Halápon 10 hold, újléta ligetben 6 hold tanyás. Halápon prima 70 holdas tanyás, 6 kilométerre 3 hold szőlő gyümölcsös-sel. Vámospécsen 5 hold szőlő lakással 7000. Feketén 9 hold prima tanyás föld. 204

ATADÓ
ÜZLET VENDÉGLŐ

Mészáros-, hentesüzlet város legforgalmasabb helyén átadó. Cím a kiadóban. 557

KIADÓ LAKÁS egyszobás

Erzsébet-u. 10. alatti szoba, konyhás lakás a közeli kertészségben hasonlival vagy 2 szobással elcsereplhető. Elías. 570

KIADÓ LAKÁS kétszobás

Irodának vagy rendelők Nagytemplom mellett a főúton két földszinti utcai szoba előszobával kiadó. Cím a kiadóban. 561

LAKÁSCSERE

Kétszobás minden kényelemmel ellátott komfortos kerti lakószobát elcsereplém 3 vagy 4 szobás hasonló kerti lakással. Cím a kiadóban. Telefon 27-89. 1048 vv

LAKÁST KERES

Három, esetleg négy-szobás kertészségben lévő komfortos lakást keresek május elsőjére. Cím jelenti a 17—52-ös telefonszámon. 1047 vv

BÜTOROZOTT SZOBA

Bütorozott szoba fürdőszobahasználta 1 vagy 2 úr részére kiadó. Simonffy 54. Telefon 30-33. 516

Úrinőnek elegánsan bütorozott szoba fürdőszobával kiadó. Csapó 18. Félémelet 3. 202

Különbejárattú bütorozott szoba egy személy részére kiadó. Szappanna 18. 205

Bütorozott utcai szoba központban március elsőjére kiadó. Hüvelyes 6. 577

Különbejárattú bütorozott szoba fürdőszobával kiadó. Rákosi Jenő 5. Földszint 3. 572

Különbejárattú bütorozott szoba 1—2 úr részére kiadó. Honvéd 35. 567

Szigorlóorvos lakótársat keres teljes ellátással. Péterfia 56. 547

VEGYES

Trágya melegágyak eladó. Böszörményi-út 2. 576

Patay Ferenc

OFB engedélyes hirdetései!

Kálvin-tér 9. tel. 30-99. Csapó-utcán nagy üzleletes ház.

Belvárosban 4 szobás úri lakás. Árpád-tér közelében 2 kis csulodi ház.

Huszár Gáll elején 2 szobás adómentes ház. Városházhoz közel kis csulodi ház 5000 P.

Töcsökföldön 5 szobás 50 öles telekkel 5000 P. Földek: 130 holdas jó tanyával.

Cseréi állomáshoz közel 32 hold jó tanyával, 5 és 1/2 hold jó homokföld közt mellett, 7 és 1/2 hold tanyával. Patay Iroda, Kálvin-tér 9. 553

Köszönsalok a Veréb

hölgykörből ingyen hordható, amíg a készlet tart. 574

HASZNÁLT RUHA — CIPŐ

Eladó férfi téli tavaszi kabát, ruha, fürdőkabát, divány, bútorok. Arany János 30. 569

Egy jó állapotban lévő fiúruha eladó. Délelőtt. Böszörményi-út 11/a. 541

INGÓSÁG ELADÁS

Üzleti berendezés megbízásból eladó. Értekezni Révész, Piac 77. 206

Üvegfalak verandához

kertészethez, melegágyra trágya olosón eladó. Böszörményi-út 2. 576

GAZD. ESZKÖZÖK

Ékek, boronák, lókák, mérlegek, alkatrészek nagy választékban. Szécsi, Hatvan 61. 1105 5. 4

ELADÓ HÁZ

Eladó adómentes új ház, teljes komfortos. Károly Ferenc József-út 19/a. 531

Jókai 44. ház, Diófa 29. gyümölcsös eladó. Werbőczy 12. I. 564

Létai-ut 49. számú ház szőlővel és gyümölcsös-sel együtt házhelyeknek is eladó. Értekezni Cegléd 4. 545

ELADÓ HÁZHELY

Eladó Libakert, Szegfü-utca 18. számú telek. Cím a kiadóban. 540

FÖLDBÉRLET

Kiadó felesbe 600 négyszögöl föld. Értekezni Arany János 30. 568

ELADÓ ÁLLATOR

Elajándékozok egy jó patkányfogó kutyát. — Csillag 110. 571

Eszerkesztési feladat: PÁLFI JÓZSEF

Kiadás feladat: IFJ. SZIGETHY GYULA

Igazgató: Kisdó és nyomja a

HISZÁNTULI KÖNYV- és LAPKIADÓ

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Feladat nyomdavezető: SZIGETHY KÁROLY